JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE

A°. 1861. Zaturdag, 9 Februarij. N°. 12.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................. f 12,50.
" " " " *Java*.................. " 15,—.
" " " " *Buitenbezittingen*.................. " 17,50.
" " " " *Nederland*.................. " 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.— Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

Bij het ter perse leggen dezer Courant was de Java-Post nog niet aangekomen.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
R. C. VAN DER PALM,
Ingenieur van de Waterstaat te Cheribon,
en
A. C. W. ESCHWEILER,
te Padang.
PADANG, 26 Januarij 1861. (340)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. E. Begemann, Prins*.
AIJER-BANGIES, 10 Januarij 1861. (345)

Bevallen van een' ZOON, *C. A. A. Bär, van Wely*.
BATAVIA, 4 Februarij 1861. (350)

BIRTH. Mrs. *C. Hill* of a SON.
BATAVIA, 8th February 1861. (402)

Op den 14den December jl., overleed te Gouda, in den ouderdom van 68 jaren, mijn geliefde Vader de Heer *Guillaume Jacques ten Brummeler*, in leven Notaris aldaar.
G. W. TEN BRUMMELER.
BATAVIA, 8 Februarij 1861. (390)

Op den 14 Januarij jl., overleed in het Weeshuis te Samarang, *Jan Goldman*, Zoon van Jonkheer *F. Goldman*. (405)

Overleden vrouwe *Julie, Charlotte, Schuurman*, geb. *van der Palm*, geliefde echtgenoot van
D. SCHUURMAN.
BATAVIA, 29 Januarij 1861. (343)

VENDUTIE

op Dingsdag 12 Februarij 1861,
wegens vertrek,
ten huize van den heer J. C. ROMSWINCKEL in Gang-Chaulan,
door
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van eenen netten en wel onderhouden
INBOEDEL,
bestaande uit:
Canapés, Fauteuils, Stoelen, Tafels, Kasten, Toilette Psyché, Buffet, Spiegels, Schilderijen, Lampen, ijzeren Ledikanten.
Eene voor dit klimaat vervaardigde
PIANINO,
van de Ruijter.
BET-en THEESERVIESEN, PORSELEIN-en GLASWERK, Goedloopende Paarden, eene Milord, Tuigen, Martevanen, Bloemen in potten, etc. (367)

OP DE VENDUTIE

van
ABEELEN, DENNISON & Co.,
zullen worden verkocht:
SAXISCHE KANARIEVOGELS,
Sijsjes, Vinken, Vogelzaad, een fraai Europeesch
HONDJE,
pr. Triton aangebragt. (406)

Vendutie

op Maandag, den 11 Februarij,
ten huize van wijlen den WelEd. Heer
F. WASCH,
door
GEBRS. VEIT,
van het nog onverkochte Meubilair en de opgehoudene Koebeesten, van de Vendutie van 4 ll.
Voorts:
Een span Wagenpaarden Izabellen
" " " **Schimmels,**
allen goedgedresseerd, enz., enz. (366)

VENDUTIE

op Woensdag, den 13 Februarij 1861,
voor het COMMISSIEHUIS van
ABEELEN, DENNISON & Co.,
van
Puike Boter,
PORTER, PALE-ALE,
Moderateur Lampen,
IJzeren Kinderen Ledikanten,
6 kisten PROPATRIA PAPIER,
min of meer beschadigd.
Een partij Verfhout.
Voor rekening van belanghebbenden
circa 80 picols gesloopt
BLADKOPER,
afkomstig van het Amerikaansch Schip
Windward. (372)

VENDUTIE

Vrijdag 15 Februarij 1861,
voor het woonhuis van den heer **THOMAS DE SOUZA**, op Tana-Abang, nabij de brug van Gang Scott, door
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,
van
DIVERSE MEUBELEN,
Zilver- en Pleetwerken, Rijtuigen, Paarden,
en
30 FRAAIJE KOEIJEN,
van Europeesch en Begaalsch ras, waaronder verscheidene melkgevende. (394)

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag, den 15den Februarij,
zullen de ondergeteekenden ten **10 ure** precies, voor afbraak verkoopen:
HET ZWAVEL- EN KRUIDMAGAZIJN,
binnen de batterij **Het LOO**, op den Linker oever van het Haven Kanaal alhier.
(404) JOHN PRYCE & Co.,

Vendutie

Donderdag, den 14 Februarij,
voor een WOONHUIS op den weg van *Bazaar-Baroe*,
door
J. SPEET,
van een' netten en wel onderhouden
INBOEDEL,
bestaande uit:
CANAPES CAUSEUSES,
met springveeren,
FAUTEUILS, AMERIKAANSCHE WIPSTOELEN met veeren en paardeharen zittingen, Ambonsch houten SPEEL- en CANAPÉ-TAFELS, Mahoniehouten Ronde en vierkante TAFELS en KNAPEN,
Spiegels, Schilderijen,
PENDULES,
Hang- en Tafellampen, Schutsels, Alcatieven en Tapijten,
ETAGÉRES EN VOORWERPEN,
MARMEREN VAZEN, MAHONIEHOUTEN TOILET met Spiegels en marmerblad, BUFFET, GLAS- en AARDEWERK, enz.
ALSMEDE:
Een zoo goed als nieuwe
VIS-A-VIS,
een span goed gedresseerde en hardloopende

WAGENPAARDEN,
(*ISABELLEN*),
een sprekende Beo, Kakatoes en Tortel-Duiven. (399)

VENDUTIE

op Donderdag, 21 Februarij,
voor de **Toko** van den Heer **A. BEDIER**,
door
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,
van diverse
WIJNEN,
op fust en in flesschen,
Exquise Champagne-Wijnen,
Fruits au jus et a l' eau de Vie,
Een prachtig factuur
SPIEGELS en SCHILDERIJEN,
PROVISIEN in BLIK
en vele **TOKO ARTIKELEN enz.**
(401)

BELANGRIJKE VERKOOP VAN VASTIGHEDEN.

Op Woensdag, den 20sten Februarij zal

J. SPEET,

agerende voor de Testamentaire Executeuren in den Boedel van wijlen

POELOE ABDUL MOHIE,

in leven Commandant van het 2de District, voor zijn Commissiehuis publiek verkoopen, de ondervolgende

VASTIGHEDEN EN OPSTALLEN,

allen behoorende aan bovenvermelde BOEDEL; de Vendutie zal om *half tien ure* een aanvang nemen en dien dag geene andere goederen worden verkocht.

No. 1.

Een LEDIG ERF, gelegen in Blok M, Deel I, No. 68. La. C, Nummer der Verponding 3487, buurt of wijk Prinsenlaan (Manga Besar).

No. 2.

Een STUK GROND, bebouwd met Twee Steenen Huizen met pannen gedekt, Wagenhuis van Steen en Bamboe met pannen gedekt, staande en gelegen in de Prinsenlaan (Manga Bezaar), Blok M, 1ste Deel, No. 48b, Verponding No. 5621.

No. 3.

Een STUK TUINLAND, gelegen in Blok M. 1ste Dl., No. 58, Verponding No. 1512, buurt Manga Besaar.

No. 4.

Een STUK TUINLAND, bebouwd met een Opstal aan den bewoner toebehoorende, Blok M, 1ste Deel, Verponding No. 267, buurt Manga Besaar.

No. 5.

Een LEDIG ERF, gelegen in Blok M, 1ste Deel, No. 65. La. A, Verponding No. 7836, buurt Manga Besaar.

No. 6.

Een STUK GROND, bebouwd met een Steenen Huis met pannen gedekt, gelegen in Blok M, 1ste Deel. No. 44, Verponding No. 7508, buurt Prinsenlaan (Manga Besaar).

No. 7.

Een STUK GROND, bebouwd met een Steenen Huis met pannen gedekt, staande en gelegen in de Prinsenlaan in Blok M, 1ste Deel, No. 47, het nummer der Verponding is 6209.

No. 8.

Een GROOT ERF, bebouwd met 4 Steenen Huizen met pannen gedekt, staande en gelegen in de Gang Djioe Tjia, Blok M, 4de Deel, Sectie 1, No. 86, verp. No. 5069.

No. 9.

Een ERF, bebouwd met een Steenen Huis met pannen gedekt staande en gelegen in Gang Djioe Tjia, Blok M, 4e Deel, Sectie I, No. 87; het nummer der Verponding is 3029.

No. 10.

Een LEDIG STUK GROND, gelegen in Blok M, het 1ste Deel, No. 64, La. F, Verponding No. 5582, buurt Manga Besaar of Prinsenlaan.

Alsmede:

No. 11.

Drie OPSTALLEN op Noordwijk, Gang Troentjie, zijnde gedeeltelijk van planken, met houten deuren en Vensters, staande gedeeltelijk op Gouvernements grond en op de grond van den Inlander *Arnan*, de achterstallige huur ten bedrage van *f* 90, — zilver komt ten voordeele van den kooper.

No. 12.

Een OPSTAL van bamboes met houten stijlen en met pannen gedekt, staande op Molenvliet bij Djambatan Boesoek, op de grond van den Inlander *Soehairan.*

No. 13.

Achttien BAMBOEZEN OPSTALLEN, staande op Klenteng, op de grond van den Inlander *Kiirij.*

Vier OPSTALLEN van Bamboes op de grond van *Moehamad Abdul Djalil.*

Een PETAK, staande op de grond van het Armhuis op Molenvliet, achterstallige huur *f* 80,—.

No. 14.

Drie HUIZEN in Kampong Klenteng van Bamboes met houten stijlen en houten deuren en vensters en keuken met pannen gedekt, staande op de grond van den Chinees *Ong Boenhian*, verhuurd voor *f* 8,— zilver 's maands; de kooper van deze OPSTALLEN behoort het regt op de achterstallige huur, groot *f* 128,— te ontvangen, zijnde de grondhuur *f* 9,50 koper per maand.

No. 15.

Een OPSTAL, van steen met pannen gedekt, staande op de grond van den Inlander *Abiet*, is verhuurd geweest voor *f* 15,— 's maands, Kampong Noordwijk, Gang Troentjie.

No. 16.

Een OPSTAL, zijnde een steenenhuis met pannen gedekt met bijgebouwen van Bamboes met atap gedekt staande op Gouvernements grond in de Gang Troentjie (Kampong Noordwijk), verhuurd voor *f* 15,— zilver per maand tot den 1sten October 1864.

No. 17.

Een PLANKEN HUIS met pannen gedekt, staande op een stuk grond in Kampong Kebon Klappa, waarvan 2/5 Aandeel worden verkocht; het 3de Aandeel behoorende aan de minderjarige *Jamia.*

No. 18.

Een OPSTAL van steen met pannen gedekt, zijnde in tweeën verdeeld en verhuurd, te zamen voor *f* 25.— zilver per maand, staande op Tanahlapang Glodok op Gouvernements grond.

No. 19.

Een OPSTAL van steen met pannen gedekt, staande op Djambatan Boesoek op de grond van den Inlander *Soehairan.* (384)

VENDUTIE

op Vrijdag, den 15den Februarij 1861,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & C°.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van een Factuur

JAPANSCHE GOEDEREN,

als: SCHUTSELS, LAK- en AARDEWERK.

Verder van:

5 SPIEGELS,

verlakt Leder, 19 kisten Gember, IJzerwerk, als: **HAMERS, TAFELMESSEN** en Vorken, in kistjes, Scheer en Jagtmessen, Meubelspijkertjes, enz., enz.

(403)

GELDEN OP HYPOTHEEK,

voortdurend verkrijgbaar, bij het Administratie-kantoor

(363) TIEDEMAN & VAN KERCHEM.

BATAVIAASCH PRAAUWENVEER.

Op een nader te bepalen dag in de maand Maart zal op **PUBLIEKE VENDUTIE** verkocht worden de

IJZEREN STOOMER

JAVAAN,

zijnde inmiddels ook **uit de hand te koop.**

(398)

BATAVIAASCH PRAAUWENVEER.

Aan de Oostzijde der Groote Rivier is ten **algemeene gebruike** opgerigt een

IJZEREN KRAAN,

geschikt tot het ligten van vijf ton.

Voorwaarden van verhuur te bespreken aan het Kantoor. (397)

COMMENSALEN HUIS

van

A. POTIER,

op Passer Baroe.

Zeer nette gemeubileerde Kamers disponibel, eene goede tafel, en tegen billijke **prijzen.** Men huurt de kamers per maand. (381)

Ontvangen:

EEN FACTUUR

prachtige en elegante VAZEN EN BLOEMPOTTEN

van AARDEWERK

(Ferra Cotta),

met en zonder voetstukken,

bijzonder geschikt tot het versieren van galerijen.

(370) JOHN PRYCE & Co.

PLUMPUDDING,

in heele en halve blikken.

Bij

(355) WINSSER, DE LANGE & Co.

Fijn Bukskruid.

Bij

(369) JOHN PRYCE & Co.

VERWISSELING KANTOOR

van

J. SPEET.

Met de jongst aangekomen Mail ontvangen:

Tweehonderd Gouden Napoleons van **100 fr.** ieder.

300 Gouden Napoleons van **20 fr.**
200 " " " **10** "
100 " " " **5** "

SPAANSCHE en MEXIKAANSCHE

GOUDEN DOUBLOENEN,

ENGELSCHE en AUSTRALISCHE

Gouden Souvereigns,

Amerikaansche **GOUDSTUKKEN** van **20, 10, 5** en **$2^1/_2$ Dollar.**

Alle soorten van VREEMDE GOUDEN en ZILVEREN MUNTSPECIEN zijn ten Kantore van den Ondergeteekende **verwisselbaar** tegen Indisch Courant.

(400) J. SPEET.

Op nieuw ontvangen:

De zoo gunstig bekende

RHIJNWIJN,

merk **VON DEM!**

van GEORG WETTERHAHN, in *Mainz*,

in heele en halve fleschen.

Bij

(354) WINSSER, DE LANGE & Co.

Verkrijgbaar in Entrepôt:

MANILLA SIGAREN No. 2,

van zeer goede kwaliteit, onlangs regtstreeks van **Manilla** hier aangebragt per **Christiaan,**

HAANTJES BIER

van *Rendorp*, in vaten van 5 dozijn,

ROODE WIJN,

in kisten van 4 dozijn, van zeer goede kwaliteit,

Champagne,

in heele en halve fleschen, primo kwaliteit,

ECHTE COGNAC,

No. 1 en 2 in kisten van 1 dozijn,

Versch SELTERSWATER,

in $^1/_1$ en $^1/_2$ kruiken,

MANDARIJN GEMBER,

Engelsch **Jagtkruid,** in blikken van een en van een half pond.

(357) WINSSER, DE LANGE & Co.

MILITAIRE SOCIETEIT CONCORDIA.

THÉ-DANSANT,

op Zaturdag den 9 Februarij 1861.

Namens het Bestuur
De Secretaris,
(386) BRUGMAN.

Sociëteit de Harmonie.

STAFMUZIJK,

op Donderdag a. s. den 14 dezer,
des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(391) E. JEEKEL.

Théâtre de Batavia.

Avec la permission de Mr. le Résident.

VENDREDI, 15 Fevrier 1861.

UNE REPRÉSENTATION

Aux bénéfices des Pauvres.

De

1°. LA SOEUR DE JOCRISSE,
Vaudeville en un acte.

2°. CROQUE-POULE,
Vaud. en un acte.

SUIVI,
d'une CHANSONNETTE comique et une ROMANCE.

1°. L'INVALIDE.
2°. JEAN BONHOMME AUX AFFAIRES D'ITALIE.

La Société des Acteurs recommande leur but à la bienveillance des public.
Le Bureau sera ouvert depuis 8 heures du matin.

Le Directeur,
(361) L. DUCHATEL.

BATAVIASCHE

WEDLOOP-SOCIETEIT.

Algemeene Vergadering,
in de Loods op het Koningsplein
op Zaturdag, den 9den Februarij,
des avonds ten 8 ure,
ter verkiezing eener nieuwe Directie en voor de Ballotage van nieuwe leden.

De Secretaris
(371) T. PRYCE.

SAMARANGSCHE

SCHOUWBURG-LOTERIJ.

De trekking dezer **LOTERIJ** zal alsnu plaats hebben in de *eerste helft* der maand *Maart* aanstaande, inmiddels zijn nog eenige Loten te bekomen

Te *Batavia*, bij den Heer F. H. TIEDEMAN.
„ *Cheribon*, „ M. BLOK.
„ *Soerakarta*, „ J. A. WILKENS.
„ *Djocjokarta*, „ G. WEIJNSCHENK.
„ *Samarang*, „ C. VON BORNEMANN.

De Secretaris.
W. R. SEVERING.

SAMARANG, 1 Februarij 1861. (551)

Ontvangen:

ST. NICOLAAS GEBAK,

Heiligmaker.
Goudsche Spritsen,
Harde Biesjes,
Utrechtsche Theerandjes,
Advokaat-Koek.
Haagsche Tafelbeschuitjes,
Beste Zeeuwsche Chocolaad.

Bij
(356) WINSSER, DE LANGE & Co.

Pas Ontvangen:

een Nieuwe en Elegante

Americaansche Handchais.

(396) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Ancienne Maison Seuffert,

COMBET, SUCCESSEUR.

Prévient sa nombreuse clientèle, qu'il a reçu par le navire Français LOUIS CÉSAR,

UN GRAND ASSORTIMENT DE

CHAUSSURES.

pour Hommes, Dames et Enfants,
ainsi que, du ***Cirage de Jacquand*** pour

Chaussures & Harnais.

(374)

Met Ultimo December 1860 heeft de Heer

EUGEN LUDWIG WILHELM ZORN,

opgehouden **VENNOOT** te zijn der ondergeteekende firma's:

E. MOORMANN & Co, te *Batavia.*
P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*

BATAVIA, 1 Februarij 1861. (346)

Bij Acte voor mij Notaris op den 1sten Februarij 1861, onder Nummer 3 verleden, zijn in de Firma's E. MOORMANN & Co., te *Batavia*, P. KERVEL & Co., te *Soerabaija* en C. DAMNITZ & Co., te *Samarang*, waarvan Gererende Vennooten zijn de Heeren AUGUST VAN SCHERPENBERG, PIETER JAN ANTONIE KERVEL en JOHN ALEXANDER CAESAR DAMNITZ en Commenditair Vennoot de Heer GERHARD EDUARD MOORMANN, allen Kooplieden, wonende de eerste te *Driebergen*, de tweede te *Soerabaija*, de derde te *Samarang* en de laatste te *Baarn*, als **Gererende Mede-Vennooten** opgetreden de Heeren

Johann Conrad Sonderegger
en
Theodor Ignatz Heijmeijer,

Kooplieden, wonende te *Batavia*, te rekenen van af **1 Januarij 1861,** en zulks voor eenen onbepaalden tijd. — De te drijven handel heeft tot hoofddoel de ***Commissiehandel,*** het teekenen van Borgtogten is uitgesloten.

A. M. MEERTENS.

BATAVIA, 2 Februarij 1861. (347)

De Heer

JACOBUS JOHANNES HUBERTUS KERVEL
heeft onze
GENERALE PROCURATIE.

E. MOORMAN & Co., te *Batavia.*
P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*
(348) C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
1 Februarij 1861.

Verloren:

Een bruin en wit gevlekte jonge JAGTHOND van Europeesch ras en luisterende naar den naam van **DJAWA.**

Bij vinding wordt men verzocht dezen terug te bezorgen bij den Heer G. SUERMONDT op Cramat, kunnende des verkiezende op eene belooning gerekend worden.

(560)

LET WEL!

Een Europeaan, Nederlander van geboorte, oud 39 jaren, die gedurende ruim 15 jaren met de administratie van een uitgebreid land in het Buitenzorgsche is belast geweest en die de beste getuigenissen zijner chefs kan produceren, ziet zich door bijzondere omstandigheden buiten betrekking en bveelt zich aan voor eene plaatsing voor de administratie van een landgoed, of wel een land in huur te bekomen.

Adres La. A. Z. post restante te Buitenzorg. (575)

Lees hier!

De op Zaturdag den 2 Februarij 1861, alhier gehoudene Loterij van den ondergeteekende, is als volgt afgeloopen:

No. **73** . . . . . **1e Prijs.**
„ **91** . . . . . **2e id.**
„ **21** . . . . . **3e id.**
„ **20** . . . . . **4e id.**
„ **49** . . . . . **5e id.**
„ **1** . . . . . **6e id.**

J. V. GERRITS qq.

BANDONG, 5 Februarij 1861. (555)

Lees Hier!

De Ondergeteekende heeft de eer bij deze kennis te geven, dat hij zijn

Magazijn, Wagenfabriek en Zadelmakerij

geopend heeft naast de Toko van **LEROUX & Co.,** op ***Rijswijk.***

Hij neemt de vrijheid, zich in de gunst van het publiek aan te bevelen, en is ook bereid alle reparatiën zijn vak betreffende aan te nemen, belovende eene prompte en goede bediening, daar hij alle zijne Goederen direct uit Europa ontvangt.

(398) N. GIRAUDEAU.

BANKACTIEN

te KOOP.

(387) REYNST & VINJU.

TE KOOP **Een span MACASSAREN**
(Isabellen) prijs *f* 550,—.
Te bevragen bij het bureau dezer Courant. (359)

Te koop:

Wegens vertrek:

Op voordeelige voorwaarden het aangenaam gelegen **Huis** op **Molenvliet,** bewoond door den Heer **L. Bras.**

Informatiën bij
(337) CASSALETTE & Co.

Te koop: à Comptant:

100 KOEBEESTEN.

Nadere informatiën te bekomen bij de Heeren
M. BLOK & Co.
(352) *te Cheribon.*

MACHINERIEN.

De ondergeteekenden, Agenten van de Heeren

GEORGE BUCHANAN & Co.,
Ingenieurs van York Place Ironworks
Aberdeen & Bucklersbury, *London,*

nemen de vrijheid Fabrikanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van

WERKTUIGEN,

in gebruik bij de bereiding van

SUIKER, KOFFIJ, RIJST, OLIE, KALK, STEENEN,
enz., enz.,

alsmede ook:

Zaagmolens,

vervoerbare Stoom-machines, Pompmachines voor irrigatie doeleinden, of tot het vullen van in de hoogte gelegene **Badkuipen, Stoomketels, enz., enz.**

Ook verwachten zij binnen kort van Engeland:

Twee groote en vermogende Stoom-Suikermolens,
van welke een met cylinders van 54 × 26 Eng. duim en de ander van 60 × 28 Eng. duim.

Een dubbeld stel luchtledige pannen (Vacuumpans),
bestaande uit twee koperen Howard pannen, elk van 6 voet en 6 duim diameter met STOOMKETELS, LUGTPOMPEN, HEATERS, ONTVANGERS & STOOMPOMP compleet.

VERSCHEIDENE STELLEN CENTRIFUGES,
met KETELS & STOOM-MACHINES compleet;

als ook:

TWEE WETZELPANNEN
met verbindingspijpen om te werken door STOOM, WATER, TREKVEE of HANDEN.

Als ook bieden zij te koop aan eenige **SUPERIEURE PERSPOMPEN,** pas ontpakt, geschikt om Badkuipen in Woonhuizen of Ketels van Stoommachines met heet of koudwater te vullen.

Het bovenstaande zal bevonden worden te zijn van de beste Constructie en hechtste bewerking.

(380) PITCAIRN, SYME & Co.

Te Koop à ƒ 80,

eene prachtige Engelsche

AARDGLOBE,

van 60 Duim diameter.

(368) H. M. VAN DORP.

Te Koop:

HET HUIS

op Kramat, thans bewoond door en behoorende aan

J. G. WILSON.

Februarij, 1861. (377)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY.

De geele-koorts de plaag van de zuidelijke streken van Noord-America, wordt genezen en voorgekomen door het tijdig gebruik van dit groote middel tegen de koorts. De pillen roeijen de verborgen oorzaak van deze vreeselijke ziekte uit, door de uitwerking, die zij op den ongestelden lever hebben, daarbij herstellen zij de levenskrachten na de besmetting verwijderd te hebben.

Doosjes Pillen à ƒ 1. — ƒ3. — ƒ 5.—
Potjes zalf à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.—.

Te Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	» M. S. Cheriman.
» Soeracarta	» W. Veldman.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Salatiga	» F. Kruthoffer.
» Tagal	» Wed. Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Cheribon	» M. Blok en Co. (378)
» Samarang	» H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

HET PORTRET
VAN

JAMES BRUCE,

Graaf van Elgin en Kinkardine,

vindt men in den Almanak van Gotha 1861 à ƒ 12 verkrijgbaar bij den boek handelaar

(362) H. M. VAN DORP.

Bij den ondergeteekende komt heden van de pers de

NEDERLANDSCH-INDISCHE
VOLKS-ALMANAK
VOOR
1861.

Prijs ƒ 2,—. — Buiten *Batavia* tegen Franco aanvrage met bijvoeging der gelden, ƒ **2,50.**

Mede verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren op *Java.*

(373) H. M. VAN DORP.

Bij den boekhandelaar H. M. VAN DORP, zijn te bekomen:

ZES PHOTOGRAPHIEN VAN JAVA,

voorstellende:

RAKSASA,

afgodsbeeld te Singa Sarie hoofdstraat Kedirie;
DE PASANGRAHAN te Ngantang bij Malang.
DE BERGENGTE tusschen Malang en Ngantang.
GEZIGT OP DE KEDIRIE RIVIER nabij Kedirie.
Een BERGGEZIGT.
Genomen door ***Woodbury.***
Prijs van het stel ƒ 30.— (338)

EEN NIEUW BOEK VOOR MOEDERS, om de kinderen al spelende te leeren, groot formaat met 17 Gekleurde platen. . . . . ƒ 4.—
DE JONGE BOUWMEESTER, platen tot nuttige uitspanning der jeugd. . . . . . . » 3.—
Te bekomen bij den boekhandelaar

(364) H. M. VAN DORP.

Boekhandel van

H. M. VAN DORP,
te Batavia.

Eene groote Collectie ***Engelsche Romans, Tauchnitz Edition,*** gebonden, waaronder ***Dickens, Bulwer, Thackeray, Lever*** en andere bekende schrijvers.

Fraaije Fransche geillustreerde Werken, als: ***Racine en Molière, Corneille, Chateaubriand, Gavarni, Les femmes Celèbres,*** Un hiver en ***Egypte, Marmier, l'Allemagne, Gervais, le règne Animal*** 2 vol. Maurice Sand, Masques et Bouffons, Comeédie Italienne, Texte et Dessins.

Livres pour la Jeunesse, Abécédaires, etc., etc.

Alle tegen zeer billijke Prijzen te bekomen. (382)

Boekhandel G. Kolff & Co.

Per Mail ontvangen:

Holland, Prachtboekje voor 1861.
VAN HERWERDEN, Indie's verderf, Neêrland's ondergang.
ALEXANDER, Neêrland's hoogste staatsbelang.
BOUSQUET, De Gouverneur-Generaal in ruste.
MORBOTTER, De regeling der Gouvernements-suikercultuur.
BARTHOLO, Vrije cultuur en vrije arbeid.
JOOSTEN & Co., Bedenkingen tegen de koffijveilingen.
BLOM, Speculatie en Tweede Hand; over het verkoopstelsel der Handel-Maatschappij.
PETER GAVARRI, Vrijheidspreken onder Garribaldi.
CAYLA, Paus en Keizer.

Voortdurend bestaat in voornoemden Handel gelegenheid, om dadelijk na aankomst der Mail, alle brochures over Indische aangelegenheden te ontvangen, of wel de belangrijkste over bepaalde onderwerpen.

(395)

Magazijn
van
Papier- en Schrijfbehoeften
van
H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

GEELE AMERIKAANSCHE ENVELOPPES,
à ƒ 2,— p. 100.

Damascus Correspondence Pen.
Perry, Gillots, Mittchels Penn's.
Propatria tegen zeer billijke prijzen.
Velijn-, Schrijf- en Drukmediaan, gelinieerd Papier in diverse formaten. Papier de luxe met Enveloppes.
Vloei-, Pak- en Cardoes Papier.

Superieure roode, zwarte en violet INKT- en COPIEER-INKT.

FIJNE ENGELSCHE ZAK- EN PENNEMESSEN.

Groote en Kleine Schrijfboeken.
Wit, Rood, Zwart en Bruin Teekenkrijt, merk Conté en Lemoine.
Fabers Teekenpotlooden en gekleurde potlooden in 12 kleuren.
LEIJEN en GRIFFELS, SCHOOLSCHRIFTEN,
Lijsten en Passe-partouts voor Photographien.
Naturelpapier, Papier Sans fin en Teekenpapier.
Teeken Voorbeelden. Alles in het groot en en détail tegen uiterst billijke prijzen. (383)

Vertrekkende Personen.

L. J. Maret. (342)

J. von der Blomberg met dochter, en likwideert.
(341)

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA.

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 3den en 17den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den en 22sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA.

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMAS ING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang.*

(379)

STOOMBOOT „OENARANG"

Het vertrek dezer boot van hier **via Samarang naar Soerabaija, is bepaald op Woensdag den 20 dezer.**

Nadere Informatiën bij

de Agenten,
(386) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Naar Singapore.

Het Stoomschip
KONINGIN DER NEDERLANDEN

vertrekt op den 17den dezer.
Voor VRACHT en PASSAGE vervoege men zich ten kantore van

MACLAINE, WATSON & Co.,
Directeuren der N. I. St. Maats.

BATAVIA, 5 Februarij 1861. (344)

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het Snelzeilend

Amerikaansch Clipperschip
WINDWARD,

Kapt. HENRY P. HAMLIN.

Dit Schip biedt door zijne bijzondere Comfortable Inrigting, eene schoone gelegenheid aan voor repatrieerenden, en zal na op Cheribon geladen te hebben, tegen *medio* Maart de reis naar Nederland via Batavia aanvaarden.

Nadere informatiën bij

de Agenten,
(392) DÜMMLER & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Snelzeilend

Rotterdamsch Schip
MAARTEN VAN ROSSEM,

gevoerd door Kapitein P. F. RIJKEN.

Deze Bodem munt uit door zijne bijzondere nette en gemakkelijke Inrigtingen, zoowel voor enkele Passagiers, als voor Familien, voert een' geexamineerden ***Dokter,*** en zal na inname van de Lading te Cheribon, Tagal en Pekalongan, tegen de laatste helft van Maart van Batavia vertrekken.

Adres bij den Gezagvoerder en alhier bij

de Agenten,
(389) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar Rotterdam

met de Schepen
ZEPHIR
Kapitein **DE VRIES,**
en
TRITON,
Kapitein **ADRIAANS,**

beide voorzien van een geëxamineerd geneesheer en eene melkgevende Hollandsche Koe en overigens uitmuntend ingerigt voor den overvoer van personen. Beide Schepen zullen hunne lading innemen te ***Pasaroean.***

Adres te ***Soerabaija*** bij

ANEMAET EN Co.,

en ***alhier*** bij

(388) REYNST EN VINJU.

PASSAGE NAAR SAMARANG

wordt aangeboden met het Ned. Ind. Schip

MARIA HENRIETTE,

Kapitein J. WINTER,
om tegen den 12 dezer te vertrekken.

(358) B. KOPERSMIT & Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Zaturdag, 9 Februarij 1861, N°. 12.

BEKENDMAKING.

Namens den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie op Dingsdag den 19den Februarij 1861, des voormiddags te 10 uren, op het gouvernements-huis te Weltevreden, algemeene audientie zal verleenen aan alle departementen en kollegien van algemeen bestuur, autoriteiten en ingezetenen, ter gelegenheid van de verjaring van 's Konings geboortedag.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den sekretaris der residentie Rembang, F. Ketting Olivier.

Benoemd:

Tot prokureur-generaal bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, tevens advokaat-fiskaal voor de land- en zeemagt in Nederlandsch-Indie, de officier van justitie bij den raad van justitie te Batavia, mr. W. Rappard.

Tot resident van Pasoeroean, de resident van Bezoeki, H. A. van der Poel.

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE REMBANG.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, het lid C. A. L. van Troostenburg de Bruijn, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten.

Benoemd:

Tot lid, J. C. Fraissinet, predikant aldaar.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de luitenant-kolonel bij het regiment Oost-Indische kavallerie A. F. D. Plancken.

Bevorderd:

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Tot officier van gezondheid der tweede klasse, de officier van gezondheid der derde klasse E. van Hengel.

Marine Departament.

Benoemd:

BIJ DE FABRIEK VOOR DE MARINE EN HET STOOMWEZEN TE SOERABAIJA.

Tot baas-ketelmaker H. Lemans, thans met de waarneming van die betrekking belast.

Tot onderbaas-ketelmaker J. van Zwieten, thans met de waarneming van die betrekking belast.

Oproeping van Krediteuren.

In de Javasche Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en krediteuren in den navolgenden boedel:

Door de Weeskamer te Batavia, van wijlen de partikuliere personen Theodor Anton George Schenkberg en Adrianus van Bart.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 6 TOT 8 FEBRUARIJ.

MARINE HOTEL. Dr. Onnen en familie, van Rotterdam. — H. C. C. Hultman, van Amsterdam. — A. W. Hultman, van Id., — W. G. J. Adriaans, van Rotterdam. — Mevr. Bennekom en kindje, van Id., — N. J. de Vries, van Id., — J. Bisdom, van Id., — F. A. Enklaar, van Id., — Van Koningsfeldt, van Padang. — C. van Baten, van Amsterdam. — A. A. Haighton, van Id., — D. Boes Lutjens, van Id., — R. Grivel, van Id., — C. Hill en familie, van Marseille. — L. Hazewinckel, van Amsterdam. — A. M. Baker, van Id., — Johs. J. Bart, van Id., — P. Tjebbes, van Rotterdam. — C. H. v. d. Leeuw, van Id., — J. Deket, van Id., — J. W. C. Klis, van Id., — G. de Quaai en familie, van Id., — Ottenhoff, van Id., — Deeleman en familie, van Idem.

JAVA HOTEL. J. R. Malherbe en Familie, van Rotterdam. — P. Peereboom en familie, van Nieuwe Diep. — M. J. Bouwensch, van Id., — J. Groneman, van Bandong. — J. Peters, van Londen. — P. Bloem, van Nagasaki. — Gude, van Amsterdam. — Koper, van Nieuwe Diep. — Miltenberg, van Id., — Osterloh, van Breda. — Couwenburg, van Nieuwe Diep. — Hartsteen, van Id., — W. B. Gardt, van Lochem. — W. K. A. Beckhuis, van Id.

HOTEL DER NEDERLANDEN. L. Tuk, van Amsterdam. — F. J. Stieltjes en familie, van Id., — Mejufv. Feistkorn, van Id., — S. Westerbaan Muurling, van Id., — C. van Panhuys, van Id., — G. L. Muller, van Rotterdam.

HOTEL DES INDES. Saurbier, van Nederland. — Besemer, van Id., — Brinkman, van Id., — Kruseman, van Id., — Harkstrok, van Onrust. — Mevr. Hequinson, van Nederland. — De Bruijn, van de Reede. — Van Broekhuizen, van Id, — Karlier, van Id., — Nije, van Singapore. — Dixon en familie, van Nederland. — De Bruijn en familie, van Idem.

Vertrekkende Personen.

Mevrouw Tebrugge met 2 kinderen. — R. Ker Watson. — H. H. Borel. — Jhr. J. Quarles van Ufford. — J. H. C. Even. J. C. Boelhouwer en echtgenoot.

ANTWOORD 1).

De Heer H. heeft in het *Bat. Handelsblad*, no. 10, een weerlegging geschreven van ons antwoord op de gestelde vraag: *Wat behoeven de Javanen?*

Gaarne verklaren wij, weinig roeping te gevoelen tot het lansenbreken op het tournooiveld der journalistiek, — tot een courantenduel. Het is ons genoeg onze overtuiging nevens die van anderen te geven, om verder, zonder in bijzondere diskussie's te treden, het publiek, dat oordeelen kan, te laten oordeelen.

Een enkele maal echter willen wij daarvan afwijken.

Maar heeft de Heer H. ons verstaan en weerlegd?

Welk antwoord gaven wij op de vraag: Wat behoeven de Javanen?

Hij zegt: »*geen vrijheid, vooral geen vrije arbeid*, maar opvoeding door onderwijs en godsdienst." En vervolgt: »ver zij het van ons deze laatste behoefte te miskennen, wie zal ons ten laste leggen, dat ook wij daarop niet met herhaalden aandrang zouden hebben gewezen? Maar wel betwisten wij, dat zedelijk en godsdienstig onderwijs *het éénige zijn zoude wat Nederland aan den Javaan verschuldigd is.*"

Maar dat behoeft H. ons niet te betwisten. Immers wij zeiden: »*is de Javaan nog onmondig, dan behoeft hij opvoeding door onderwijs en godsdienst*, meer, veel meer, dan hem tot heden gegeven werd; vóór alles, vragen wij die daarom boven alles voor hem." En besloten: »*Opvoeding door onderwijs en godsdienst behoeft de Javaan* vóór alles; bedenkt, betracht Nederland dat, en houden daarmeê steeds gelijken tred die veranderingen en hervormingen in zijn huiselijk, maatschappelijk en staatsleven, hem passende, voor hem noodig op zijn standpunt, dan gaat hij ongetwijfeld voor zich en Nederland de schoonste toekomst te gemoet."

Ik zeide dus niet, dat zedelijk en godsdienstig onderwijs het éénige zijn zoude wat Nederland aan den Javaan verschuldigd is, maar dat de *Javaan, als onmondig*, voor alles *behoeft opvoeding door onderwijs en godsdienst, en dat, daarmee voortgaande, die* veranderingen en hervormingen voor huis, maatschappij en staat moeten gepaard gaan, welke den Javaan op ieder verder standpunt van ontwikkeling toekomen.

En dat zal de Heer H. ons waarschijnlijk wel niet betwisten; dat spraken wij ook zoo bepaald en duidelijk uit, gelijk de herhaalde woorden getuigen, dat het ons zeer bevreemt, dat de Heer H. daarvoor iets anders of slechts een gedeelte heeft kunnen lezen.

De Heer H. zegt, dat zedelijk en godsdienstig onderwijs wordt den slaven in Noord-Amerika ook gegeven, en hun als beginsel en grondslag der christelijke liefde ingeprent, »dat zij slaven moeten zijn en blijven, dat de slavernij is een door God geheiligde instelling enz." Maar waartoe dat hier; wat is dat anders dan een bijdrage te meer tot de duizend en een, van het zoo algemeen bekende: ieder ketter vindt in den bijbel zijn letter. Doch zal die ketter met zijn letter daarom een tittel of jota van de eeuwige waarheid kunnen afdoen, dat het christendom, wel begrepen en beoefend, ook den Javaan zal vrij maken van zooveel bijgeloof en ondeugden, als hem nu nog aankleven?

De Heer H. zegt, dat ik in mijn schets van den Javaan de gewone menschentype heb gegeven, *den mensch* gelijk hij is, waar geen hooger zedelijk gevoel hem uit het slijk der aarde heeft opgeheven, enz.; — dat zal wel waar zijn, behoudens echter de eigendommelijkheid van iederslandaard en verdere omstandigheden, maar doet hier, waar alleen sprake is van den Javaan, niets ter zake. Hier is slechts de vraag: is die schets juist?

Neen, zegt de Heer H., die schets, die schilderij van den Javaan is overdreven zwart gekleurd; — 't kan zijn, ik wensch zelf dat zij te zwart gekleurd is, maar ik gaf wat ik gedurende een veeljarig verblijf en reizen in de binnenlanden zag en hoorde. Gaarne zal ik echter een karakteristiek van den Javaan door den Heer H. lezen, om mij daarin te laten aantoonen waar ik gedwaald heb.

Ik noemde verschillende gebreken en ondeugden van den Javaan, de Heer H. stelt daar tegenover dat die allen even zoo, en sommige nog erger in Nederland en Europa, gevonden worden, en vraagt nu tot het einde zijner tegenstellingen gekomen:

» — Maar wat volgt nu uit dit alles?

» Dat het kultuurstelsel hier in wezen moet blijven en in de Staten van Europa moet worden ingevoerd?" Voorzeker, vragen staat vrij, maar wordt zóó gevraagd met het oog misschien op mijn schrijven, dan moet ik verklaren den Heer H. niet te begrijpen. Want noemde ik die gebreken en ondeugden, het was om daardoor den Javaan als een nog onmondige te doen kennen, met wiens opvoeding *door onderwijs en godsdienst, gepaard met de veranderingen en verbeteringen in zijn leven, daarmee voortgaande billijk te vereenigen*, dringend noodzakelijk met alle middelen en krachten moest aangevangen worden. Er is daar zelfs geen zweem van gedachte aan het kultuurstelsel.

Ik stelde de vraag, om in het antwoord daarop, den Javaan, nog onmondig, in zijn groote behoefte aan opvoeding, aan Nederland, zijn voogd, dringend aan te bevelen.

Sprak ik ook van wel of niet vrijen arbeid, het was, waar het bij mijn onderwerp te pas kwam; in een trek uit het leven van den Javaan genomen, om aan te toonen, dat hij ook daarom *nog onmondig is*, omdat hij toont nog geen vrije arbeider te kunnen zijn. Ook om te wijzen op twee verschijnselen die wel de aandacht verdienen; het eerste, dat terwijl zoovelen het zich als ten levenstaak hebben gesteld, om vrijen landbouw en handel met individueel landbezit voor den Javaan te verwerven, — *deze zelf, als onmondig*, voor zoover ons bekend is, daar nog niet om vraagt.

Het tweede, terwijl allen het eens zijn, de Javaan is *nog onmondig*, bij de vraag kan hij nu reeds zijn eigen onderwijzer, heer, regter en wetgever zijn? dat die menigte zich aanstonds in twee partijen scheidt, wier ja en neen lijnregt tegenover elkander staan bij de vraag: kan die *onmondige* vrije landbouwer, vrije handelaar, individuele grondbezitter zijn?

Waarlijk, feiten die niet onvermeld moeten blijven bij het onderwerp onzer behandeling.

Hoe dringend ook anderen roepen om vrijen arbeid, handel en individueel bezit, ik acht mij als mensch, christen en Nederlander verpligt, *vóór alles* opvoeding voor den Javaan te vragen, daarmee valt hem niet alleen, van zelfs, voortgaande, al het andere toe, maar wordt hij ook de mensch om dat alles naar eisch te bezitten, te waarderen, te benuttigen. En dat meen ik zóó lang te moeten doen, als het waar blijft wat ik schreef.

Geen staats-, geen wereldhervorming zonder hervorming van het individu, van den enkelen mensch. Alle theorien en pogingen tot hervorming van maatschappij en staat leden steeds schipbreuk, zullen steeds schipbreuk blijven lijden, als ze niet aanvangen met de hervorming van de individuen, welke die maatschappij of staat zamenstellen.

Van binnen naar buiten is de eenige weg tot hervorming van het individu, en door die individuen van maatschappij, kerk en staat.

De Heer H. noemt onze schilderij van den Javaan overdreven zwart, haalt er daarom de witkwast over, of liever werkt die bij met kleuren naar zijn smaak, terwijl hij, om nog beter te slagen, daartegenover een schilderij ophangt van den Nederlander, den Europeaan, die hij voorzeker geenszins overdreven zwart zal noemen, maar waarvan de beschouwer al ligt zal getuigen: gij maakt u schuldig aan dezelfde fout, waarvan gij een ander meent te moeten beschuldigen. Wij betwijfelen het dan ook niet, of de schrijver zal bij bedaarde nalezing van zooveel als hij daar kortelijk voor en tegen, achter elkander neêrschreef, zelf nog wel iets te herzien, anders en nader te formuleren vinden.

Intusschen moeten wij opmerken, is het hem waarlijk ernst om het waarachtig belang van den Javaan te dienen, wat wij gaarne willen gelooven, dan is een eerste eisch om de wonden van het leven der Javanen niet te bedekken en te verbergen, maar die te ontdekken en te peilen; — dan moet hij zich wel wachten om aan het krankbed van zijn patient, die daar doodziek nederligt, over een ander wezentlijken of ingebeelden nog erger kranke te staan praten en zich met dezen bezig te houden. Ieder geneesheer zal dit met mij eens zijn, omdat het zou leiden tot verwaarloozing van den patient voor wien hij eigentlijk komt, — om hem minder krank te achten dan hij waarlijk is, en hem een verkeerd recept voor te schrijven.

Overigens, hoe noodig het ook zij, dat uit de Europesche maatschappij, te midden der Javanen gevestigd, zich het christelijke element steeds meer veelzijdig en krachtig in alle rigtingen des openbaren en bijzonderen levens vertoone, zoo blijft het toch evenzeer waar, dat welke gebreken en ondeugden der Europesche maatschappij ook aankleven, daardoor geen hairbreed wordt afgedaan van de waarheid: de Javaansche maatschappij is zedelijk dood krank, en is het meer dan tijd om door alle middelen en krachten ons gegeven, met haar genezing zóó aan te vangen, dat men mag hopen tot een goed einde te komen.

Eeuwen bij eeuwen waren bezig om zijn zedelijk en redelijk levensbeginsel te verstompen, te verderven; het is meer dan tijd om vereenigd en met alle kracht de handen aan het werk te slaan, om het negatieve goed, dat hem nog bleef, positief goed te doen worden, en met de genezing zijner gebreken en ondeugden aan te vangen.

Ik zal wel niet behoeven te zeggen, dat dit evenmin door een kultuur- als door een tegenoverstaand stelsel, maar alleen door de opvoeding, reeds herhaaldelijk genoemd, kan geschieden.

Al het andere is bijkomend, of liever daaruit voortvloeiend.

1) Plaats- en tijdsgebrek hebben ons verhinderd dit stuk in ons vorig no. op te nemen. *Red.*

vloeijend, naar 't verschillend standpunt waar een volk op staat; als de vorm die het innerlijk volksleven zich-zelf gaf, daarvoor op dat standpunt meest passend, ook medewerkend ten goede; ook vereenigd met de beide groote opvoedingsmiddelen en krachten, onderwijs en godsdienst, tot het betere voerend.

Maar hoe heeft de Heer H. het op 't kultuurstelsel geladen, het vindt niet de minste genade in zijn oogen. Als we nog eens nalezen wat hij daarover hier en daar aphoristisch zegt, dan mogen wij wel meenen dat voorstander van het kultuurstelsel en Noord-Amerikaansch slavenhouder, voor hem zoo wat woorden zijn van dezelfde beteekenis. Maar waarom dat geweldig vuur tegen mij gerigt, ik schreef toch geenszins een verdediging van het kultuurstelsel, maar wat de Heer H., geheel uit het oog verloor, over de groote behoeften van den onmondigen Javaan aan opvoeding, zonder te vergeten dat men hem daarbij alles, ook de vrijheid geve, — zooveel als hem op ieder standpunt toekomt.

Ik ben de Heer van . . . . of anderen niet, die met hem in hetzelfde orkest gezeten, de turksche trom slaan of de trompet laten schetteren, wil H. er mij toch een viool in aanwijzen, dat moet ik aan zijn beleefdheid overlaten. Intusschen kan ik hem de verzekering geven, evenzeer als hij vrijheid voor den Javaan te wenschen.

Onmogelijk kan ik echter de oogen sluiten voor verschijnselen die mij zeggen: hij is de noodzakelijkheid van het kultuurstelsel nog niet ontgroeid, om het land der vrijheid binnen te kunnen treden. Wat hier en daar, in het klein, onder bijzondere omstandigheden, met enkele kultures schijnt te kunnen gebeuren, misschien wezentlijk geschied, kan daarom nog niet, hoe gaarne men het ook zou wenschen, in het groot worden ingevoerd.

Bovendien hebben wij de overtuiging, dat, evenmin als in de natuurlijke, ook in de geestelijke wereld, ontwikkeling, vooruitgang met sprongen, maar voortgaande geschied. En nu ging de Javaan onder zijn vorsten eeuwen lang onder een juk van dwang gebogen, werd dat juk ook steeds ligter onder het Nederlandsch bestuur, toch bleef het dwang. En wat is er nu geschied, welke nieuwe geest, en waardoor is in hem geboren, dat hij thans vrij daarheen kan gaan? Men is het meen ik, vrij algemeen eens, dat hij dit niet kan, als zijn eigen onderwijzer, heer regter en wetgever, maar dan wel omtrent het andere?

Voorzeker, het is een onzer hoogste wenschen dat de Javaan, als zelfstandig mensch, met het vermogen om een goed gebruik van zijn vrijheid te kunnen en te willen maken, optrede; daarom ook schreven wij ons antwoord op de vraag: wat behoeven de Javanen?

De Regering houde zich, nevens de handhaving van het kultuurstelsel, en dat steeds meer zuiverend, bij de wet voorgeschreven, — eerlijk in zijn ambtenaren, aan het gestelde beginsel niet vóór noch tegen de vrije kultuur te zijn, met andere woorden om de vrijheid vrij te laten, en uit de vruchten zal men den boom kennen.

Maar het kultuurstelsel is zóó boos volgens den Heer H. Het is toch, zegt hij, minder een strijd tusschen *vrijen en gedwongen* dan tusschen *betaalden en niet betaalden* arbeid.

Wij zouden hem aanraden dat der Regering bepaald en omstandig aan te toonen. Wij meenen dat de Heer Duymaer van Twist, wien niemand waarachtige belangstelling in het lot van den Javaan zal ontzeggen, gedurende zijn bestuur een naauwkeurig onderzoek naar de betalingen van het kultuurstelsel heeft doen instellen en zoodanige regelingen daaromtrent getroffen heeft, die hij voldoende achtte. Misschien heeft deze zich vergist. Bovendien kan de Heer H. zich verzekerd houden, dat billijke klagten gehoor zullen vinden. Immers zij vonden gehoor. De bewijzen zijn daar. Men verminderde toch den aanplant der indigo, als bezwarend, tot een vierde van vroeger, en verhoogde daarentegen den inkoopprijs van anderhalven gulden koper tot twee gulden zilver. De betaling der koffij, vroeger tien gulden koper, is thans twaalf gulden zilver. Wij zouden meer kunnen noemen als bewijs, dat de Regering wel wil hooren naar billijke klagten en dus ook die van den Heer H. goed gemotiveerd, niet onverhoord zal laten.

Ten slotte schrijft H. nog een logika op onze rekening, heel aardig om te lezen, maar waarmeê wij alweêr volstrekt niets te maken hebben, daar zijn logika en die van mijn schrijven, zoo ver van elkander liggen als de Noord- en Zuidpool. De logika die ik gaf, was eenvoudig en duidelijk deze: de Javaan is nog een onmondige, daarom moet Nederland, zijn voogd, hem tot een mondige opvoeden, en wel zóó als ik dat reeds herhaalde.

En hier eindigen wij, met de verzekering aan den Heer H., dat, mogen we ook niet voornemens zijn de couranten-konversatie door hem aangevangen, met duplieken en replieken te vervolgen, wij daarom gaarne aandacht zullen leenen aan zijn verder schrijven, om daaruit te leeren, wat wij er uit leeren kunnen.

BATAVIA.

In den namiddag van den 7den dezer arriveerde alhier van Manila het Britsche oorlogstoomschip *Ferose*, kommandore J. Tronson, aan boord waarvan zich lord Elgin bevond. Z. E. werd van boord gehaald door een adjudant van Z. E. den Gouverneur-Generaal, den resident van Batavia, den plaatselijken kommandant dezer stad en een gouvernements sekretaris. De engelsche graaf werd met 19 kanonschoten begroet, en aan de werf bevond zich een staatsiekoets van den Gouverneur-Generaal, waarin lord Elgin plaats nam, en voorafgegaan en gevolgd door een detachement kavallerie, naar Weltevreden reed en het gouvernementshotel betrok, waar hij door verscheidene hooggeplaatste personen ontvangen werd.

Aan de ontschepingsplaats bevonden zich een menigte ingezetenen dezer stad, waarvan velen met onuitputtelijk geduld zich het lange wachten hebben getroost. Lord Elgin maakte een gunstigen indruk op allen door zijn voorkomen en beleefdheid. Zijn hoofd, met lange witte hairlokken, doet denken aan wat de schilders gewoon zijn „een prachtigen studiekop" te noemen. Zijne kleeding was zeer eenvoudig, de rozenroode ridderband der Bathorde, waarvan hij grootkruis is, was zijn eenig distinktief.

Wij hopen, dat het gezigt der bovenstad en de bloeijende omstreken van Batavia den ongunstigen indruk, dien de landingsplaats noodzakelijk op graaf Elgin moest maken, heeft uitgewischt. De oorlogssloep toch, waarin hij gezeten was, bleef op geringen afstand van den kleinen boom, vastzitten. 't Was ebbe, en de rivier is zoo aangeslibt, dat een ligte tambangan alsdan naauwelijks water genoeg heeft. Verder was er geen trap aanwezig, zoodat de graaf als 't ware half geheschen moest worden. Vele schaamden zich in dat oogenblik en niet zonder reden.

De moddermolen, die de rivier zal uitdiepen, beantwoordt goed aan het doel, maar nu heeft men gebrek aan steenkolen, volgens anderen aan praauwen. 't Is treurig.

Het Koninklijk Zoölogisch Genootschap: *Natura Artis Magistra* te Amsterdam heeft aan de hollandsche reederijen en gezagvoerders een cirkulaire gezonden, waarin zij worden uitgenoodigd mede te werken tot den overvoer uit Oostindie van levende dieren, skeletten, huiden, enz. Het genootschap is daarbij op waarlijk onbekrompen wijze te werk gegaan. Het zorgt voor hokken of kooijen, water en voedsel, en, mogt daardoor ruimte onder dek worden weggenomen, dan zal in zoodanig geval die ruimte ter laadplaatse worden opgenomen en daarvoor de vracht naar den bij de inlading bestaanden koers, (ook in geval van niet uitlevering der voorwerpen) aan de Reederij vergoed; — en behalve dit alles looft zij premien uit voor den overvoer, o. a. voor den gestreepten tijger of matjan besar (*felis tigris*) *f* 500.—, een olifant of rhinoceros *f* 1000.— enz.

Wij vestigen de aandacht van agenten en gezagvoerders op deze cirkulaire, en hopen, dat behalve het voordeel daaraan verbonden, ook de zucht om mede te werken tot vermeerdering van den nationalen roem, in vroeger jaren door ons vaderland, vooral door de Hollandsche gezagvoerders verworven, waar van de kostbare en prachtige plaatwerken in dien tijd uitgegeven, en de belangrijke kabinetten, in dien tijd verzameld, de overtuigende bewijzen opleveren.

De Heer D. T. Pryce alhier heeft zich met het hoofdagentschap belast, bij wien alle inlichtingen kunnen ontvangen worden, gelijk ook mededeelingen omtrent de verzorging aan boord.

Den 7den dezer is ter dezer reede van Nederland aangekomen het Nederlandsche schip *Prins Maurits*, gezagvoerder J. Bart, aan boord hebbende een detachement suppletie troepen sterk 100 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden kapitein der Infanterie Peereboom, medegeleiders de 2de luitenant der infanterie Miltenburg en Beekhuis, de 2de luitenants der artillerie Gude, Belzards en Koper, en de officieren van gezondheid der 3de klasse Couwenburg, Oosterloh en Hartsteen.

Het gedrag van dit detachement, dat gisteren ontscheept is, was gedurende de reis zeer goed.

Gisteren is alhier aangekomen het Nederlandsche schip *Burgemeester Hoffman*, gezagvoerder N. A. Dijkama, aan boord hebbende een detachement van 30 gewapende europesche militairen en 151 Africanen, onder bevel van kapitein Heijligers, die van verlof terugkeerde' medegeleiders de 1ste luitenant Schiebelhout, insgelijks van verlof terug, de 2e luitenants Boers en Schwartz, en de officier van gezondheid 1e klasse Lindgreen, van verlof terugkeerende.

De detachements-kommandant is uiterst tevreden over de manschappen, zoowel wat hun gedrag, goeden wil als lust om te leeren betrof. Wij hopen, dat de regering moge voortgaan meer Africanen naar Indie te zenden.

Een telegram, hier gisteren van Banjoewangi ontvangen, meldt bijzonderheden omtrent de verrigtingen van de *Reinier Claessen* en de *Gedeh*, die, gelijk men weet, van Makasser naar Soeloessoe zijn gestoomd, om de zeeroovers aldaar op nieuw aan te tasten.

Van het eind van December tot aan 't begin van Februarij zijn die stoomschepen daar bezig geweest, en de gevechten zijn met een geheele nederlaag der zeeschuimers geëindigd, van wie een veertigtal, waaronder drie hoofden, benevens een menigte vrouwen en slaven in onze handen zijn gevallen. Van de onzen zijn eenigen gesneuveld en gewond, terwijl ook van de hulptroepen verscheidene moeten gekwetst zijn. De roovers waren bij de komst der stoomschepen druk bezig met vlotten te maken, zoodat de laatste togt dier stoomers bijna een vergeefsche geweest zou zijn. Bij zoovele vruchtelooze pogingen, door ons aangewend om de zeeroovers aan te vallen en te vernielen, verdient deze zoo volkomen gelukte tuchtiging des te meer aandacht en belangstelling.

Met het schip *Nieuw-Holland*, kapitein L. Tuk, zijn alhier aangekomen de Heeren H. de Bruijn, hoofdingenieur van den waterstaat, Dixon en Stieltjes, zooals men weet belast met een onderzoek naar de bestaande middelen van vervoer op Java, en om voorstellen intedienen betrekkelijk den aanleg van spoorwegen alhier.

Omtrent de bij Anjer aan den grond geraakte *Twee Anthongs* vernemen wij het volgende.

Alle passagiers zijn hier gisteren per *Banda* behouden aangekomen. Hunne bagaadje is grootendeels gered, gelijk ook de *f* 200,000 gouvernements specie. Men is nog druk bezig aan de berging der lading en dacht men, als het weer goed bleef, nog veel te kunnen redden.

Van Anjer schrijft men ons, dat dd. 6 dezer een drie kotjangs praauw van Telok Betong, koers stellende naar Anjer, gevoerd door den inlandschen juragan Kassin, met 12 man van Telok Betong aan boord, op de hoogte van Anjer door een zware bui werd overvallen, met het ongelukkig gevolg, dat negen personen — door het omslaan of zinken der praauw wordt niet gemeld — hun dood in de golven vonden.

De havenmeester van Anjer, van dat ongeval verwittigd, zond onmiddelijk een praauw toop derwaarts, waaraan het te danken is, dat de overige personen der verongelukte praauw het leven hebben behouden.

Het nieuws uit Japan, door de Engelsche boot *Pioneer*, te Singapore aangebragt, is belangrijk. Te Yedo was een berigt van den heer Alcoek ontvangen, waarin werd gemeld, dat er een zamenzwering was ontdekt, om het vreemdelingenkwartier te Yokahama aan te vallen, de huizen te verbranden, de vreemdelingen te vermoorden en de legaties en konsulaten te bestormen. Ongeveer 600 Yakonins waren digt bij Kanagawa geland, in de veronderstelling dat dit plan volvoerd zou worden. De Japansche autoriteiten hadden den heer Alcock onderrigt, dat zij de vreemdelingen niet langer konden beschermen of verantwoordelijk zijn voor hun leven, en noodigde hem uit een toevlugt in de citadel te zoeken. De japansche minister zegt, dat er een uitbarsting dreigt, maar hij weet niet, of deze ten doel heeft de omverwerping van het bestaande gouvernement of de verdelging der vreemdelingen. Tusschen Kanagawa en Yedo werd scherpe wacht gehouden, en bij de britsche legatie waren 200 soldaten meer dan gewoonlijk en twee veldstukken. H. B. M. S. *Imperieuse*, met admiraal Jones, was te Yedo gebleven en de *Scout* en *Encounter* te Kanagawa, ter bescherming der vreemdelingen.

AANKOMST DER MAIL.

Per stoomboot *Batavia*, kapitein Nije, is alhier den 6den dezer aangebragt de europesche mail, loopende tot 27 December. Wij deelen daaruit het volgende mede.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Rotterdam, 23 December. Gaëta is nog niet in de magt der Sardiniërs. De overgave dier vesting kan echter spoedig te gemoet gezien worden; want de berigten komen daarin overeen, dat de Fransche interventie, waardoor een aanval der vesting van de zeezijde belet wordt, weldra zal ophouden. Er is meer, de Fransche regering heeft koning Frans dringend aangespoord tot overgave der vesting, daar een verdere tegenstand slechts dient om den burgeroorlog te rekken. Met dat doel is zelfs door hare bemoeijing een wapenstilstand van drie dagen gesloten tusschen de belegeraars en de belegerden; doch deze is vruchteloos geweest, daar men het niet over de voorwaarden der overgave eens is kunnen worden en koning Frans heeft nu vast besloten om de vesting tot het uiterste te verdedigen. Dit blijkt onder anderen uit een nieuw manifest, voor eenige dagen door hem uitgevaardigd. Daarin roept hij de Napolitanen en Sicilianen op, om eene laatste poging te wagen tot behoud hunner nationaliteit. Hij waarborgt hen daarbij de handhaving hunner vrijheden en belooft voorts de zamenstelling van twee afzonderlijke parlementen voor Napels en Sicilië, en volledige amnestie. Hij verklaart tevens, dat, zelfs wanneer hij thans genoodzaakt mogt worden voor de overmagt te zwichten, hij toch de stellige overtuiging behoudt, van eenmaal in Napels terug te zullen komen. Doch zoo, als gezegd is, het is zoo goed als zeker, dat hij bij een verderen tegenstand niet langer kan rekenen op de Fransche bescherming, die overigens, vooral na de door keizer Napoleon steeds vooropgezette leer van non-interventie, een raadsel blijft. Zoo als de zaken op dit oogenblik staan, is de val van Gaëta, het laatste bolwerk van den Bourbonschen vorst, slechts een kwestie van tijd.

Met dien val nu zal de Napelsche revolutie haar volledig beslag hebben bekomen, want de citadel van Messina, die zich ook nog in de magt der Bourbonsche troepen bevindt, zal, naar men gelooft, na den val van Gaëta zich vrijwillig overgeven. Wij zeiden, de Napelsche revolutie, doch het is beter de Italiaansche revolutie te zeggen; want eene Napelsche omwenteling, eene krachtige, zelf handelende beweging heeft er in den eigenlijken zin des woords niet bestaan. Door jarenlange onderdrukking is er bij het Napelsche volk te weinig energie overgebleven, om het initiatief tot de zaak der vrijheid te nemen. De impulsie moest van buiten komen.

Garibaldi was alle zins de man, van wien die impulsie kon uitgaan. Blakende van vaderlandsliefde, ontzag hij geen gevaren, maar waagde met een handvol dapperen een onzekeren togt op de zee, te midden van talrijke Napelsche kruisers, landde gelukkig ongemerkt op het eiland Sicilie en plantte er de vaan des opstands. Dit was het eerste bedrijf van het gewigtige drama. De overige bedrijven volgden met slechts kleine tusschenpoozen. De eene stad, de eene provincie volgde na de andere, zoo werd in ongelooflijk korten tijd het eiland Sicilie aan het gezag van den Bourbonschen koning onttrokken, om de vrijheid ook op het vasteland van Napels over te brengen. Men weet, met hoeveel geluk dit werk bekroond is. Wel hoopte men in het reaktionaire kamp op eene tusschenkomst der mogendheden; wel had men den blik gewend op de konferentie te Warschau; wel deed men het voorkomen alsof de zaak der orde eene tusschenkomst allernoodzakelijkst maakte, wilden de konservatieve mogendheden-zelven niet aan de gevaren der om zich heen grijpende revolutie blootstaan — doch die hoop bleek ijdel te zijn. De kracht der openbare opinie was te sterk, men loochende reeds niet meer het beginsel dat de regering er is om het volk, en het volk niet om de regering, en evenmin was het te loochenen, dat de Bourbonsche regering het volk wreedaardig verdrukt had. Nergens was die steun voor koning Frans; en het is ook alleen op die wijze, dat de voorbeeldeloos spoedige zegepraal van de zaak der vrijheid kan verklaard worden.

Garibaldi, een tijdlang als diktator van Napels geregeerd hebbende, stuitte evenwel op een tal moeijelijkheden. Eensdeels zijn aan elken voorloopigen toe-

Rand bezwaren verbonden; die op eenmaal te willen uit den weg ruimen, is het onmogelijke te willen. Gewoonlijk toch hebben de verschillende partijen in een staat, die naauwelijks van zijn vorige regering is bevrijd, de schoonste gelegenheid voor hare manoeuvres en intrigues. Men kan niet allen bevredigen. Maar die bezwaren vloeiden voor een deel ook voort uit de staaatkundige en administrative onbekwaamheden van den diktator. Hij, de soldaat bij uitnemendheid, is geen staatsman of administrateur. Van daar dat hij gedurende zijn bestuur zich zoo dikwijls heeft laten leiden door de partij, welke tot Mazzini overgelde, en in zijne dekreten-regering de besluiten van gisteren door die van den dag van heden ophief; van daar de onophoudelijke kabinetsveranderingen, nu in dezen, dan in genen zin. Doch het was een geluk voor Italie dat zijn gezond verstand hem op den regten weg teruggebragt heeft; dat hij ingezien heeft dat de veroverende soldaat nu plaats moest maken voor den koning voor wien hij veroverd heeft, dat hij als eenvoudig burger zich thans op het eiland Caprera heeft teruggetrokken.

Is hiermede nu zijn werkkring geëindigd? Ziedaar eene vraag waarop Garibaldi steeds ontkennend antwoordt. Men kent zijne verklaring van vroeger, zoo dikwijls afgelegd, dat hij zijne taak niet eer als geëindigd beschouwt, zoolang Venetie en Rome niet vrij zijn, en die verklaring heeft hij nog onlangs op Caprera herhaald, toen hij aldaar door eenige zijner vroegere generaals bezocht werd. »Tegen 1 Maart aanstaande," zeide hij hun, »zal ik mij weder aan het hoofd mijner dapperen stellen, om voor de onafhankelijkheid van Venetie te strijden"; terwijl hij in eene proklamatie heeft aangekondigd, dat Italie tegen 1 Maart 500.000 man onder de wapens moet hebben. Indien dus de staat van zaken blijft, zooals hij tegenwoordig is, dan kan men tegen het voorjaar eene hervatting van den strijd te gemoet zien, want Garibaldi is allezins de man om woord te houden, en voor de vrijmaking van Venetie heeft hij zoozeer de sympathie van geheel Italie, dat de Sardinische regering, indien zij zelfs de beweging bedwingen wilde, het naauwelijks zou kunnen. Doch niet alleen in Italie bestaat daarvoor sympathie, het geheele vrijzinnige Europa juicht dit denkbeeld toe. Algemeen erkent men, dat het behoud van Venetie voor Oostenrijk-zelf verderfelijk is, omdat het op de been houden van een groot leger in Italie zijne financien nog meer te gronde rigt; dat dit behoud voor Europa een onophoudelijke bedreiging is van den vrede, en dat het Oostenrijksch bestuur voor Venetie onduldbaar is. De openbare opinie verkondigt dan ook al meer en meer de wenschelijkheid, dat langs vreedzamen weg een einde kome aan het geschil, namelijk door middel van verkoop. Zoo is voor eenige dagen te Parijs eene brochure verschenen waarin dit thema ontwikkeld wordt; dit geschrift heeft veel opgang gemaakt, te meer omdat de schrijver gezegd wordt de bekende Parijsche financier Pereire te zijn, en keizer Napoleon de drukproeven voor de uitgave gezien en zich dus met de in de brochure ontwikkelde denkbeelden vereenigd zou hebben. Doch een ieder ziet in, dat hierin alles afhangt van de Oostenrijksche regering en, naar men uit verschillende berigten verneemt, wil deze van den verkoop van Venetie op geen voorwaarde, welke ook, iets weten, daar ze dit als eene groote vernedering beschouwt.

De *Oest. Ztg.* wil dan ook nog van geen verkoop weten. Dit blad is, geheel in strijd met het algemeen gevoelen, van oordeel, dat het Oostenrijksche budget door den verkoop steeds grooter zou worden, ten zij de regering zich ook onderwierp aan een verlies van Italiaansch Tyrol, van Istrie en Dalmatie met de Adriatische Zee en den handel op de Levant. Waar zouden, vraagt het blad, de voorposten van Oostenrijk zijn, indien het Venetie niet had? Het zou in de bergpassen van Tyrol dezelfde vestingen moeten bouwen, die het aan de Mincio heeft opgerigt en gestationeerd moest worden, terwijl het leger, tot bewaking der vestingen, ook grooter zou moeten zijn dan thans. De 500 à 600 millioen, voortspruitende uit den verkoop van Venetie, zouden spoedig uitgeput zijn. In één woord: Oostenrijks schuldbrieven zouden geen cent meer waard wezen. Alleen het Crédit Mobilier zou er goede zaken bij maken.

Daar de *Oest. Ztg.* zeer dikwijls de denkwijs van de regering uitdrukt, blijkt uit hare redenering althans zoo veel, dat het moeite zal kosten het kabinet van Weenen tot dien stap over te halen.

Wat nu Rome aangaat, zoo schijnt in de laatste dagen in het kollegie der kardinalen de aanhang veld gewonnen te hebben, dat het voor den Heiligen Vader zaak is eene schikking aan te gaan met koning Victor Emanuel, eene schikking, waarvan het natuurlijk gevolg zoude wezen, dat Rome als hoofdstad van het koningrijk Italie, de zetel zou zijn van den koning met den paus, als hoofd van de Katholieke kerk, naast zich, — dus eene volledig scheiding van wereldlijk en geestelijk gezag in dat hoofd. Het is echter zaak aan de geruchten, deswege in omloop, nog niet te veel gewigt te hechten; want het moet nog slechts eene kleine partij zijn in het Heilig kollegie, die eene schikking op die voorwaarde wil, en de kardinaal Antonelli blijft voor de handhaving van den status quo. Inmiddels cirkuleert in verschillende steden van Italie een adres aan de Fransche regering om hare troepen uit Rome terug te ontbieden, en tevens een adres aan de Engelsche en Sardinische parlementen, om hunne zedelijke ondersteuning aan die zaak te geven. Dat het Engelsche parlement die ontruiming gaarne zou zien, behoeft niet gezegd te worden. In dat opzigt is de Engelsche natie en het parlement homogeen met de regering, die van den beginne hare morele ondersteuning aan de zaak van Italie's vrijheid geschonken en in dat opzigt veel goeds gesticht heeft.

Te oordeelen naar de ministerieele organen der Sardinische regering, is de laatste niet ingenomen met bedoelde adressen. In de eerste plaats zeggen zij, dat de burgers van een vrijen staat zich niet tot het buitenland behooren te wenden, en in de tweede plaats dat een adres aan het Sardinische parlement overtollig is; want het is bekend dat dit parlement gaarne wil, wat in het adres verlangd wordt. Volgens sommigen heeft de Mazzinistische partij in die adressen de hand gehad.

Keeren wij nu naar Zuidelijk Italie terug. Koning Victor Emanuel is van zijne reis naar Palermo te Napels teruggekeerd. In eerstgenoemde stad is hem door den pro-diktator Mordini officieel mededeeling gedaan van den uitslag der volksstemming op Sicilie, die tot dusverre nog niet bekend was. 432,035 personen hebben voor de vereeniging met Sardinie gestemd en 667 daartegen. Voorwaar cyfers, die welsprekend zijn. De ontvangst des konings was op Sicilie even als in Napels allerhartelijkst. In laatstgemelde stad heeft hij de deputatie ontvangen, die hem de adressen van de beide Sardinische kamers overhandigden. Bij deze gelegenheid zeide de koning: »Europa ziet met bewondering neer op de Italiaansche omwenteling, waarvoor Garibaldi zooveel heeft gedaan. Wat nog te doen overblijft, zal spoedig gedaan worden, en Italie zal de magtigste natie worden, magtiger dan zij ooit geweest is, omdat zij thans ondersteund wordt door den vooruitgang des tijds. Italies onafhankelijkheid is eeuwen lang de geliefkoosde droom der Italianen geweest; zij was die des konings van zijne vroegste jeugd af, en thans zijn reeds de vorsten en regeringen verstrooid, die daarvoor een hinderpaal waren. Ik wist, dat de zuidelijke landen zeer slecht geregeerd werden; maar de wezentlijkheid heeft mijne verwachting overtroffen. Ik heb de misdaad aan het hoofd des bestuurs geplaatst gezien." Toen hierop de deputatien in weinige woorden repliceerden, zeide de koning dat de droom der Italianen niet langer eene hoop was, maar dat hij reeds had verwezentlijkt.

De berigten uit de Abruzzen luiden thans bevredigend. De generaal Pinelli heeft aan de reaktie en aan de rooverijen aldaar, alsmede in Terra di Labora een einde gemaakt. Ene zeer strenge proklamatie door hem afgekondigd, heeft heilzaam gewerkt. De reaktie was overigens meer voorwendsel dan eigentlijk doel. Rooven en plunderen was de hoofdzaak voor de verstrooide benden, die voor een groot deel bestonden uit gewezen soldaten van koning Frans.

De kardinaal-aartsbisschop van Napels heeft zich thans ook, even als de aartsbisschop van Capua, voor de regering van Victor Emanuel verklaart. De prelaat heeft tevens beloofd dat hij zich voortaan volstrekt niet meer met de politiek zou bemoeijen, maar zich alleen aan zijne geestelijke funktien zou wijden.

Men zal zich herinneren, dat het besluit van Garibaldi, tot toekenning van een pensioen aan de moeder van Milano (die in der tijd een moordaanslag heeft beproefd op het leven van koning Ferdinand), bij alle weldenkenden hoogelijk werd afgekeurd, daar men hierin eene verheerlijking van den koningsmoord zag; een besluit overigens, waarin zijn sekretaris-generaal, Bertani, die tot Mazzini overhelde, voornamelijk de hand gehad heeft. Naar men thans verneemt is dit besluit door de tegenwoordige regering ingetrokken.

De Beijersche regering heeft hare diplomatieke betrekkingen met het kabinet van Turin afgebroken, en geeft in haar officieel orgaan als reden daarvan op, dat Sardinië het volkenregt en de zedelijke grondbeginselen geschonden heeft en zich tot werktuig heeft geleend van de revolutie. Deze stap van Beijeren heeft niet veel sensatie in de diplomatieke wereld gemaakt. Immers, de zienswijze van den koning van Beijeren ten aanzien der Italiaansche revolutie, was sedert lang algemeen bekend. Van daar dat sedert de uitbarsting der omwenteling in Zuidelijk Italië de betrekkingen tusschen de Beijersche regering en die van Sardinië gespannen waren, waartoe natuurlijk de omstandigheid, dat de gemalin van koning Frans een Beijersche princes is, het hare bijdroeg. De Beijersche regering was ten gevolge daarvan sints eenigen tijd te Turin zonder gezant, terwijl de Sardinische regering te Munchen in gelijke omstandigheden verkeerde. Graaf Cavour wilde evenwel de hand tot verzoening reiken en benoemde den markies Doria de Ciríe tot gevolmagtigd minister aan het Beijersche hof. Koning Max had evenwel, schoon de gezant reeds tien weken te Munchen was, hem nog geen audientie toegestaan ter overhandiging zijner geloofsbrieven. Hierop nu vroeg graaf Cavour opheldering, en ontving ten antwoord, dat de Beijersche gezantschapspost te Turin opgeheven was. Graaf Cavour zond hierop nu ook onmiddelijk aan den markies de Ciríe instruktiën om dadelijk naar Turin terug te keeren.

De Sardinische regering heeft natuurlijk onmiddelijk hierna ook haren vertegenwoordiger uit Munchen teruggeroepen.

Nopens de bijeenroeping van het nieuwe Italiaansche parlement is nog niets naders bekend. Men denkt dat het in de maand Februarij zal bijeenkomen, alsmede dat de regering tegen dien tijd eene leening zal zien te sluiten. De stemming blijft voorts te Turin oorlogzuchtig, terwijl Oostenrijk steeds voortgaat troepen naar Venetie te zenden en zich aldaar te versterken.

Reeds nu zijn eenige weldadige oekonomische gevolgen van de Sardinische aanhechting merkbaar. De heer Scioaloja, een gunstig bekend staathondhuiskundige van gematigd liberale denkwijze, is lid van het ministerie, hetwelk onder Garibaldi, en voorts onder Victor Emanuel de moeijelijke taak der organisatie van het Napelsche bestuur op zich heeft genomen. Een zijner eerste maatregelen is geweest het vrijgevige Sardinische tarief van in-en uitvoerregten in de Napelsche staten toepasselijk te verklaren. Moge deze aanwinst eene blijvende zijn, en het rijke land, zoo bijzonder geschikt voor landbouw en koophandel beide, voor altijd worden toegevoegd aan de rij der staten, die *vrijheid van handel* als den grondslag hunner wetgeving huldigen. In het voorjaar had de koning van Napels eindelijk eenige hervormingen in het Napelsche tarief gebragt; daardoor is thans zelfs de meening ontstaan, dat de toepassing van het Sardinische tarief in Napels geen aanwinst zoude zijn. Dit blijkt echter wel degelijk het geval te wezen; het Sardinische tarief is nog merkelijk vrijzinniger dan het hervormd-Napolitaansche tarief, o. a. voor *koffij en suiker* geen belangrijke zaak voor den Nederlandschen handel.

Het laat zich aanzien dat voor Frankrijks handel wederom een groote stap in liberale rigting zal plaats hebben. Er wordt nl. krachtig aangedrongen op eene wijziging of intrekking der differentieele scheepvaartregten, welke ten doel hebben de Fransche vlag ten nadeele der overige te begunstigen. De kamers van koophandel van Nantes en Bordeaux hebben adressen daartoe ingediend, en men meent dat Havre en Marseille zullen volgen. In die adressen worden krachtige betoogen ten gunste van het verzochte aangevoerd.

Het Engelsche parlement is tegen 5 Februarij bijeengeroepen.

De heer Kindsay, een der voornaamste Engelsche reeders en lid van het Lagerhuis, heeft zich onlangs naar de Vereenigde Staten begeven. Den 24sten September ll. had hij te Boston eene zamenkomst met de leden van den aldaar gevestigden handels-raad, en maakte hun bekend, dat hij geenszins in de hoedanigheid van een gemagtigde der Britsche regering, maar als bijzonder persoon en belanghebbende, naar de Ver. Staten was overgekomen, om daar met de personen, die insgelijks van de zaak verstand hebben, te spreken over handels-aangelegenheden, waarbij de beide landen groot belang hebben. Als zoodanig wees hij o. a. op het gemis van overeenstemmende bepalingen omtrent zeeschade door *aanzeiling* veroorzaakt, — omtrent de *assurantien*, — omtrent *vervolging* van misdrijven, aan boord van schepen gepleegd, — omtrent de *desertien* van het scheepsvolk, — den *kusthandel*, — de heffing van *vuur* en *bakengelden* en andere dergelijke onkosten, — de *lichtspinen*, de *regten van oorlogvoerende mogendheden ter zee*, enz. Hij wenschte, dat de gouvernementen zich omtrent deze en andere dergelijke punten, waarbij de beide volken groot belang hadden, met elkander verstonden, en om daartoe te geraken, verzocht hij, dat de belanghebbende handels-ligchamen na de zaken in ernstige overweging genomen te hebben, hunne denkbeelden aan het Americaansche gouvernement zouden mededeelen. Hij verkondigde wijders, dat het zijn voornemen was om ook te Nieuw-York, Philadelphia en Baltimore de zaak te bespreken en verder met de regering te Washington. Naar het schijnt is de voordragt van den heer Lindsay te Boston goed opgenomen. De handels-raad heeft eene kommissie benoemd om zijne voorstellen te onderzoeken en daaromtrent rapport uit te brengen.

Deze half-officiëele of geheel officieuze zending vormt dus, zoude men zeggen, eenigzins een tegenhanger van Cobden's zending naar Frankrijk, om met de keizerlijke regering het handels-traktaat te bespreken. Moge ook deze poging even gelukkig uitvallen als die van den ijverigen voorstander van *vrijhandel*; deze wijze van zaken te bespreken en den grond te bereiden schijnt veel voor te hebben. Vooreerst is de regering in het minst niet gekompromitteerd als de zaak niet opneemt. Ten andere moet het de grondige behandeling veel bevorderen, wanneer de zoo gecompliceerd geworden onderwerpen als die van scheepvaartwetgeving en tariefshervorming besproken worden en toegelicht door mannen van het vak-zelf, die in die belangen geleefd, ze bestudeerd en gevoeld hebben. Door die wijze van behandeling moet, dunkt ons, de afdoening meer bevorderd, en misverstand meer voorkomen worden, dan wanneer dergelijke handelsbelangen enkel tusschen regeringspersonen met of zonder volmagt, worden behandeld.

De ministeriele krisis in Pruissen is voor den oogenblik geëindigd. Het ontslag van den heer Simons als minister van justitie is thans officieel bekend gemaakt. Hij wordt door den heer van Bernuth vervangen. Onderscheidene Pruissische bladen uiten zich reeds zeer gunstig over dit ontslag en de bedoelde vervanging.

Bijna nog meer dan Italië trekt thans Oostenrijk de aandacht. Graaf Goluchowski is als min. van staat afgetreden en door den heer von Schmerling vervangen. Te gelijk is de heer von Plener tot min. van fin. benoemd. Von Schmerling is een man van liberale grondbeginselen. Toen in 1849 een konstitutioneel ministerie werd gevormd, werd hem de portefeuille van justitie toevertrouwd, doch toen kort daarna de reaktie begon, trad hij af en men hoorde niet van hem, tot dat hij voorleden jaar, bij gelegenheid van het Schillersfeest, eene redevoering hield over Duitschlands vrijheid en Duitschlands kracht. Toen werd de aandacht des volks weder op den man gevestigd, die in 1848 als minister van binnen- en buitenlandsche zaken, in het toenmalige rijks-ministerie van den aartshertog Johan van Oostenrijk fungeerde. Zijn programma is nu: gelijkheid van alle godsdienstige belijdenissen in den staat; herziening van het konkordaat; intrekking van de landsstatuten; eene rijkskonstitutie voor al de Duitsche en Slavonische provinciën der monarchie.

Von Schmerling is niet alleen een man van groote administratieve bekwaamheden, maar ook van helder inzigt en volkomen bekend met alles wat het Oostenrijksche staatswezen betreft. Met dat al vreezen velen, dat zijn wil verder zal gaan dan zijn magt en invloed. Daar graaf Rechberg, wiens politiek in de Duitsche aangelegenheden Oostenrijk evenzeer isoleert als verzwakt, wiens naamteekening onder de landsstatuten van de Duitsche provincien staat en in wiens salon der minderheid van den rijksraad ingeprent werd, haar programma in al zijn konsequenties uiteen te zetten, — daar deze man het hoofd van het kabinet blijft, zoo vreest men dat de heer von Schmerling weldra eervol uit uit zijne betrekking ontslagen en met een brevet als rijksraad op een grootkruis, tot belooning zijner bewezen diensten, vereerd zal worden. Men kan zich een ministerie Rechberg, in weerwil van alle partieele wijzigingen, niet als de grondvester en bevorderaar van vrijzinnige konstitutioneele instellingen denken en koestert de vrees, dat alleen de drang van het oogenblik tot eenige schijn-koncessien zal leiden, om bij de eerste gelegenheid alles op den ouden voet terug te brengen. Zoolang geen waarborgen gegeven worden, wordt de bevolking door wantrouwen beheerscht en zijn alle woorden slechts nutteloos verkwist.

Anderen daarentegen meenen te weten dat verscheidene leden van het Oostenrijksche kabinet het reeds eens zijn omtrent eenige belangrijke hervormingen. Zoo zouden eene eerste en tweede kamer in het leven worden geroepen, de eerste met 200 leden, voor wie het beginsel van erfelijkheid zal gelden, en de laatste

met 250 leden, die door de provinciale stenden zullen worden gekozen.

Wat hiervan zij kan natuurlijk op dezen oogenblik nog niet gezegd worden, doch sommigen beschouwen graaf Rechberg nog niet zoo vastgezeteld en gelooven aan zijne vervanging door den baron Hubner, wiens komst in het kabinet wordt gewenscht, daar hij althans de openbare meening niet miskent, juist omdat hij weet dat alleen die politiek van duur is, welke de openbare meening tot steun heeft. Daarom heeft hij ook reeds in der tijd eene andere staatkunde in de Keurhessische aangelegenheid aangeraden.

Partikuliere brieven uit Hongarije hangen een vrij somber tafereel op van den stand van zaken aldaar. Er heerscht zulk eene gisting, dat men van weerszijden het ergste verwacht. De Hongaren bereiden zich dan ook op het uiterste voor en rekenen er op, dat Rusland ditmaal niet interveniëren zal. Dit laatste wordt door een schrijven uit Weenen aan de *Börsenhalle* —, welk schrijven door het Russisch orgaan de *Nord* wordt overgenomen — bevestigd. Daarin wordt bepaaldelijk verzekerd, dat, indien Hongarije andermaal een vrijheids-oorlog tegen Oostenrijk zou ondernemen, Rusland zich bepalen zal tot die militaire maatregelen, welke geschikt zijn om Polen voor de besmetting door die vrijheidskoorts te behoeden, maar dat het voor het overige Oostenrijk aan zijn lot overlaten zal.

Dat men voor ernstige gebeurtenissen in Hongarije beducht is, blijkt ook uit een schrijven uit Weenen aan de *Kölnische Zeitung*. Daarin wordt gemeld, dat de Oostenrijksche kapitalisten en kooplieden zoo spoedig doenlijk hunne handelsbetrekkingen met Hongarije trachten af te doen, althans het tot dusver gegeven krediet inkrimpen; dat de Weener bank geld voor Hongarije weigert, zelfs dan, wanneer daarvoor hypotheek op in Hongarije gelegen onroerende goederen aangeboden wordt; dat de kredietinriging aan al hare agenten strengelijk gelast heeft om geen krediet aan Hongaren te verleenen dan tegen onderpand van koopwaren, en dat de diskonto-bank stelselmatig weigert om wissels die in Hongarije betaalbaar zijn, te diskonteren.

Ook in Servie wint de Hongaarsche zaak voorstanders. Vorst Michael Obrenowitsch, die thans in dat land regeert, is met eene Hongaarsche princes gehuwd en begunstigt opentlijk de Magyaarsche beweging. Hij draagt Hongaarsche kleeding en heeft zijne twee schoonbroeders bij zich doen komen, die in de Slavonische gewesten een propaganda hebben georganiseerd, welke ijverig in de weer is en tot zelfs in Bosnie petitien laat onderteekenen, houdende nadrukkelijk verzoek om herstel van het voormalige koningrijk Hongarije. Een brief uit Belgrado geeft zelfs grond tot het vermoeden, dat de vorst van Servie naar den Hongaarschen koningstroon dingt, — hoe onwaarschijnlijk dit ook zij. Behalve in Hongarije, Moldavie, Wallachije en Servie, verkeert ook Bulgarije in groote spanning.

De tweede kamer in Keurhessen heeft den 8sten December met algemeene tegen 7 stemmen, alle dorpsburgemeesters, verklaard, dat zij zich als niet de regtmatige vertegenwoordiging des lands kan beschouwen en deshalve onbevoegd is, om over de openbare aangelegenheden te beslissen; zij heeft verder besloten, om een adres tot den keurvorst te rigten, waarin de denkwijzen en wenschen des lands ontwikkeld worden en de keurvorst wordt verzocht, de konstitutie zoo als die tot 1850 bestaan heeft, te herstellen en dat hij eventueele wijzigingen daarin tot stand zal brengen, met eene kamer, bijeengeroepen volgens de kieswet van 5 April 1849. Onmiddelijk daarna is de kamer ontbonden en de eerste verdaagd. Die gebeurtenis heeft een diepen indruk in Duitschland gemaakt en van alle kanten wordt het Hessische volk met dien onwrikbaren tegenstand geluk gewenscht en tot volharding aangespoord. Ook te Berlijn is men in de regeringskringen zeer ontstemd over den keurvorst, en de Pruissische gezant te Kassel heeft zelfs in last gekregen, om den keurvorst met de ontevredenheid van den prins-regent bekend te maken. Wat de keurvorst zich met de nieuwe verkiezingen voorstelt, is moeijelijk te begrijpen. De nieuwe kamer zal waarschijnlijk uit dezelfde bestanddeelen zamengesteld zijn als de tegenwoordige en niet gehoorzamer wezen. En de Saxische vertegenwoordiging gaat denzelfden weg op; immers heeft deze de regering willen noodzaken de stenden voorloopig af te schaffen en is door haar te gelijk eene motie ten behoeve van Keurhessen opgeworpen. Over het algemeen is de tegenwoordige tijd voor Duitschland allergewigtigst en het heeft al den schijn als gaat dit land van lieverlede eene omwenteling te gemoet, niet zoo als in 1848, toen zij een plotseling opgekomen onweer geleek, dat hier en daar verwoestingen aanrigtte en daarna weder aftrok, maar een georganiseerde, vreedzame, die den wettigen weg niet verlaat en daarom des te gevaarlijker voor het despotismus is.

Een rapport van den Turkschen grootvizier nopens het onderzoek naar den staat van zaken in sommige provincien van het Ottomannische gebied, is openbaar gemaakt. De grootvizier zegt daarin dat hij volstrekt geen spoor ontdekt heeft van de stelselmatige vervolgingen der Muzelmannen tegen de Christenen. Hij heeft wel is waar misbruiken ontdekt; maar de best bestuurde landen zijn daarvan niet geheel vrij. Christenen en Muzelmannen hebben, volgens hem, een gelijk aandeel gehad aan de buitensporigheden, en de grieven die aan de Europesche mogendheden en aan de Porte onder het oog gebragt zijn, bestaan in werkelijkheid niet, maar moeten alleen gezocht worden in de verbeelding van hen, die het Ottomannische gebied bij de Europesche mogendheden in minachting willen brengen. Onder de misbruiken, die de grootvizier ontdekt heeft, noemt hij voorts in 't bijzonder eenige op, waaraan zich de hooge Grieksche geestelijkheid heeft schuldig gemaakt.

LAATSTE BERIGTEN.

Rotterdam, 24 December. Eene dépêche uit Marseille, met tijdingen uit Gaeta van 17 dezer, bevestigt de hervatting van het bombardement dier vesting. Uit dezelfde dépêche blijkt ook nog, dat keizer Napoleon koning Frans werkelijk verderen tegenstand heeft ontë raden, doch dat de koning verklaard heeft, weerstand te zullen blijven bieden.

— Men leest in de *Staats-Courant:*

Bij besluit van den 24sten December 1860, no. 1, heeft de Koning goedgevonden, aan den minister van staat, den heer *J. J. Rochussen*, op zijn daartoe gedaan verzoek, met den 31sten December aanstaande, te verleenen een eervol ontslag uit de betrekking van minister van kolonien, onder dankzegging voor de vele en gewigtige diensten, door hem Zijner Majesteit en den lande bewezen.

Marseille, 24 December. Volgens brieven uit Gaeta van 17 dezer vielen de bommen den 15den dezer in den tuin van het paleis, terwijl de koningin-moeder en de koningin in het paleis dineerden met den Spaanschen gezant. Er is echter weinig schade aan de stad toegebragt.

De koning heeft een brief ontvangen van keizer Napoleon, waarin deze zijne sympathie voor den koning te kennen geeft, doch tevens verklaart, dat de vesting thans lang genoeg verdedigd is tot handhaving der eer.

De koning heeft hierop onder dankzegging geantwoord, dat hij geloofde dat zijn pligt hem gebood weerstand te blijven bieden.

Londen, 26 December 1860. Het wordt bevestigd, dat de koningin van Engeland een nieuwe ridderorde zal instellen, ter belooning van burgerlijke en militaire diensten in Oostindie bewezen.

— De berigten van Napels zijn gunstiger, maar er blijft nog steeds veel wanorde heerschen. De koning van Napels is nog steeds te Gaëta, schoon de mogendheden hem sporen tot ontruiming. De interventie des franschen keizers duurt altoos voort, en belemmert grootelijks de operatien der Piemontezen.

— Tijdingen uit Hongarije zijn zeer onrustwekkend.

— Frans II heeft geweigerd de hem gedane voorslagen aan te nemen, en heeft een ander manifest aan de Napolitanen gezonden, waarin hij hen oproept, hunne onafhankelijkheid te bewaren,

— Men verwacht het terugtrekken van de fransche vloot van voor Gaeta, maar tot dusverre is daartoe nog geen bevel gegeven.

Het prospektus van de »*East India and London Shipping Company*" is uitgegeven. Het doel der maatschappij is een maandelijksche kommunikatie met Indie via kaap de Goede Hoop.

— De zijdefabrikanten van Manchester hebben een meeting gehouden, waarin een besluit is genomen om hunne tevredenheid uittedrukken met de aanvulling van het fransche traktaat. Gelijke besluiten zijn door de kooplieden en fabrikanten van Forfarshire en Fifeshire genomen.

— De remissie der waarschuwingen aan de fransche pers is gevolgd door een amnestie van alle misdrijven door de pers gepleegd.

— Naar men zegt, heeft de paus in eene herziening van het Oostenrijksche konkordaat toegestemd.

— De verkoop van Venetië wordt door de voornaamste bladen van het vasteland aangeprezen als de beste wijze, om een hernieuwing des oorlogs in Itali te voorkomen.

— Men berigt een onderhandeling tusschen prins Couza en de Sardinische regering, om Oostenrijk aantevallen, terwijl Sardinië Venetië aanvalt.

— Rusland, Pruissen en Engeland hebben, naar men zegt, te Konstantinopel de heropening eener konferentie voorgesteld, met betrekking tot den toestand der Christenen in Turkije.

Het verblijf der fransche armee in Syrie is, volgens een gerucht te Parijs, nog voor zes maanden verlengd.

Graaf Teleki, de Hongaarsche patriot, is te Dresden gearresteerd en aan Oostenrijk overgeleverd.

— De boodschap van den americaanschen president, waarin het regt van ieder staat, om zich van de Unie te scheiden wordt ontkend, heeft een sterken indruk op 't kongres gemaakt.

De winter is met groote strengheid ingetreden. Hevige sneeuwstormen hebben gewoed en de koude is grooter dan in vele jaren het geval was.

— De citadel van Messina was nog in 't bezit van den napolitaanschen bevelhebber, wiens trouw aan zijn onttroonden koning een betere zaak waardig is. De wapenstilstand tusschen het garnizoen te Gaeta en het Piemontesche belegeringskorps is den 26sten dezer geëindigd, zoodat we met de volgende mail weder van nieuwe vijandelijkheden kunnen hooren.

POLITIEK OVERZIGT.

Gelijk wij het in ons laatste nommer voorspeld hebben, heeft de strijd zich in de tweede kamer met vernieuwde kracht verheven bij de hoofdstukken der begrooting, IX *finantien* en XI *kolonien*. Te voren echter verdient vermelding, dat vóór den aanvang der beraadslagingen over het VI de hoofdstuk, *hervormde eeredienst*, op voorstel van den heer VAN ECK aan de orde werd gesteld, de konklusie, die rapport heeft uitgebragt op de missive van den minister van Hervormde Eeredienst, houdende inlichtingen betreffende het kollatieregt. Die konklusie strekt: »om de missive van den minister voor kennisgeving aan te nemen, en te verklaren, dat de daarin ontwikkelde gronden haar niet zijn voorgekomen de instandhouding van het kollatieregt, voor zooveel het van wege den staat wordt uitgeoefend, te regtvaardigen; voorts het verslag te doen drukken en ronddeelen en een afschrift daarvan aan den heer minister voornoemd toe te zenden." Stande de beraadslagingen werd de konklusie nog als volgt door de kommissie gewijzigd:

»Op grond van al het aangevoerde heeft onze kommissie de eer aan de Kamer voor te stellen 's ministers missive voor kennisgeving aan te nemen en te verklaren:

»1o. dat de daarin ontwikkelde gronden haar niet zijn voorgekomen de instandhouding van het kollatieregt, voor zooveel het van wege den staat wordt uitgeoefend, te regtvaardigen;

»2o. dat de staat dat regt strijdig met de grondwettige kerkelijke vrijheid behoort te laten varen,

»en voorts dit verslag te doen drukken en ronddeelen en een afschrift aan den minister voormeld te doen toezenden.

Deze konklusie werd met algemeene stemmen aangenomen.

Het strekt niet weinig tot kenschetsing van den konstitutionelen zin van dit ministerie, dat de minister van Hervormde Eeredienst, niettegenstaande de aanneming dezer konklusie, waarbij in strijd met zijn gevoelen, eene zaak zoo naauw in verband met een onzer dierbaarste vrijheden, die der godsdienst, werd beslist, rustig zijne begrooting heeft verdedigd en alsof er niets geschied was, zijne portefeuille blijft behouden.

Bij het hoofdstuk IX *b* had de minister van financien weder een scherpen strijd te verduren. De heer Thorbecke schetste in de volgende korte, maar sterk sprekende trekken, de politiek van den minister-president:

»Wanneer ik mij bevind tegenover eene politiek, die niet op de goede eigenschappen, maar op de zedelijke zwakheid en karakterloosheid der menschen bouwt,

»eene politiek, die zich met alle elementen en stelsels, hoe ongelijkmatig, vereenigt, even bereid om dienares te zijn der reaktie, als wanneer de omstandigheden het medebrengen, of de berekening van een vermoedelijk succes het vordert, dienares van vooruitgang,

»eene politiek, die ik *parisitiesche* politiek zou willen noemen, omdat zij zich slingert om elk gezag, om elk incident, om elk belang, om elken volksindruk, ten einde naar boven te komen;

»eene politiek zonder gestadigheid, zonder waarborg voor den dag van morgen, zonder morelen invloed, maar van een zeer ruim geweten, van alles los behalve van den magtstitel:

»en die politiek heet te regeren.

»Mijnheer de Voorzitter, wanneer ik mij vinde tegenover zulk eene politiek, hetzij in mijn kamp, hetzij in dat mijner tegenstanders, die politiek stem ik af."

Desniettegenstaande werd het hoofdstuk aangenomen met 42 tegen 29 stemmen.

Van de voorstemmers verklaarden echter velen, dat zij aan hunne stem niet de beteekenis gehecht wilden hebben, dat zij vertrouwen in den betrokken minister stelden.

Slechts de heeren *Foreest* en *van Diggelen* verdedigden hem.

Nadat eene zeer kalme beraadslaging over het Xde hoofdstuk, *Oorlog*, was gevoerd, volgde hoofdstuk XI Kolonien. De strijd was daarover noch hevig. Buiten de heeren *Mijer* en *van Twist*, die over eenige punten van koloniale politiek hebben gesproken, heeft men de details van het bestuur der kolonien bijna niet aangeraakt. De heer *Rochussen* heeft een geschreven stuk voorgelezen, waarin hij zijn stelsel omtrent den vrijen arbeid heeft ontwikkeld, dat eindigde met de volgende resumtie:

»Al het gezegde resumerende kom ik tot de volgende konklusien.

»1°. Op de landen welke niet of niet meer tot het rijksdomein behooren, dat zijn de ommelanden van Batavia — de verkochte of afgestane landen in de residentien Batavia, Buitenzorg, Krawang en elders, op de huurlanden in de Vorstenlanden Soerakarta en Djokdjokarta, eindelijk op de in huur afgestane zoogenaamde woeste gronden, kan de partikuliere industrie zich vrij ontwikkelen, behoudens waakzame zorg van het gouvernement, dat de bevolking niet worde onderdrukt of gekneveld.

»Die verhuur van niet-ontgonnen gronden moet niet onbelemmerd worden toegelaten in de distrikten en te midden van de dessa's voor de gouvernements kultuur bestemd; maar wel in die meer woeste en min bevolkte streken, waar de vestiging van deze partikuliere ondernemingen de gouvernements-kultures niet kan schaden of ondermijnen. Het zal noodig worden die streken op Java, waar woeste gronden kunnen worden verhuurd, te doen aanwijzen en buiten deze, althans in de nabijheid van de gouvernements-kultures, die verhuringen te weigeren. Voor de ondernemingen van partikulieren leveren bovendien de buitenbezittingen de ruimste gelegenheid. Daarop is in het breede gewezen in het rapport aan den koning op den 24sten December 1857 uitgebragt door de bij besluit van 18 Junij bevorens, n°. 20, ingestelde staats-kommissie betreffende het vraagstuk van kolonisatie in Nederlandsch-Indië;

»2°. De gouvernements-kultures moeten in stand gehouden worden; maar de regering moet waken tegen overdrijving en alle misbruiken weren. De arbeid voor de kultures, ofschoon in zeker opzigt beschouwd als belasting, moet desniettemin billijk worden beloond, ter bevordering dat hij meer en meer zonder bedwang vrijwillig worde gepraesteerd.

»Op de gouvernements-kultuur is als het ware geënt die partikuliere industrie, welke zich toelegt op de bereiding of veredeling der produkten, zoomede tot het vervoer daarvan. Maar het moet niet geoorloofd zijn, dat die industrie met afwijzing van haren oorsprong en doel, de gouvernements-kultuur verdringe en zich op de puinhoopen daarvan vestige.

»3°. Echter is op de gouvernementslanden, mits onder bepaalde voorwaarden en strenge kontrôle, wel bestaanbaar de werking van den ondernemingsgeest van partikulieren tot het opkoopen en bereiden van tweede gewassen, zoo als tabak, katoen, enz,

»4°. De vrije arbeid in het algemeen moet onder den inlander op doelmatige wijze worden bevorderd. Maar waar die nog niet of niet in voldoende mate bestaat, moet de wezentlijkheid worden erkend en aangenomen, opdat het algemeen belang er niet onder lijde."

Over deze denkbeelden nam niemand het woord op. Men verklaarde den minister niet te hebben kunnen volgen in de brochure, die hij had voorgelezen; maar de algemeene leiding van het bestuur der kolonien, zoo als die in den laatsten tijd gevoerd was, af te keuren. Bij de stemming werd het budget *verworpen* met 41 tegen 28 stemmen.

De minister van kolonien heeft daarop aan Zijne Majesteit zijn ontslag aangeboden, hetwelk echter nog niet aangenomen is. (*Zie laatste berigten.*)

In de pers heerscht algemeen het gevoelen, dat er geen middenweg is tusschen ontbinding der kamer en

aftreding van het geheele ministerie. Aanvulling van het laatste met een nieuwen minister van kolonien, zou tot geen doel kunnen leiden. Is die minister toch hetzelfde stelsel, als de heer *Rochussen* toegedaan, dan zal de kamer, om hare waardigheid te handhaven, na het reces, onmidelijk een votum van wantrouwen tegen hem moeten uitbrengen; en een minister van eene liberale denkwijze kan onmogelijk in dit ministerie zitting nemen. Zoowel de reaktionnairen, als de liberalen zijn het eens: ontbinding der kamer of aftreding van het geheele ministerie.

De reaktionnairen strijden intusschen sterk voor de ontbinding. Hunne hoop schijnt gevestigd te zijn op de vrees, welke zij aan de kiezers voor het verlies van het batig slot denken in te boezemen. Zij wenschen het te doen voorkomen, alsof de heer *Rochussen* slechts gevallen was, om den strijd over het kultuurstelsel, en dus beslist moet worden of men dit behouden zal, dan door een stelsel van vrijen arbeid vervangen. Zij rekenen daarbij op reeders, assuradeurs, makelaars en allen die eenig belang bij gouvernements konsignatien hebben, als hulptroepen.

De manoeuvre is slim uitgedacht, maar of zij gelukken zal betwijfelen wij, daar al wat ten aanzien der kolonien in den laatsten tijd aan het licht is gekomen, de oogen van velen te zeer geopend heeft, opdat dit kunstje veel zoude kunnen baten. In waarheid loopt de strijd dan ook niet over behoud of afschaffing van het kultuurstelsel, maar over de willekeur en het favoritisme in het bestuur.

Wat er geschieden zal is nog zeer onzeker. Ontbinding kan geen plaats hebben voor dat de eerste kamer over de budgetten heeft beslist, omdat volgens de grondwet, bij de ontbinding van één der kamers, de *Staten-Generaal* gesloten worden en dus door die sluiting voor de aanneming der budgetten door de eerste kamer, men 1861 zonder begrootingen zoude moeten ingaan.

Intusschen spreekt men op dit oogenblik in de residentie weder minder van ontbinding, dan dadelijk na de beslissing der der tweede kamer. Men moet verschillende personen gepolst hebben voor het ministerie van kolonien, die echter geweigerd hebben in dit ministerie te treden.

Wat de eindbeslissing zal zijn is moeijelijk te voorspellen.

NEDERLAND.

Van den specialen Korrespondent van den Java-Bode.

's Gravenhage, 25 December 1860.

Voeten hoog ligt de sneeuw op onze straten en pleinen, op velden en wegen. Onze huizen en boomen zijn met eene zware witte laag bedekt, onze standbeelden hebben witte pruiken en witte mantels, en onze voetgangers schijnen wandelende sneeuwpoppen. A vol d'oiseau ziet het »Moederland" er thans uit als een uitgespreid beddelaken. Alles is er dof en stil; men ziet geen vertier meer; men hoort niets meer dan het doffe rommelen der rijtuigen, en het klinken der roestige schellen. In de politieke wereld is er niet meer leven; zoowel in het binnen- als buitenland. Men zou bijna zeggen, dat men nu genoeg aan het jaar heeft en de belangrijke gebeurtenissen, die er in plaats grepen, niet meer wil vermeerderen. Men wil het jaar in vrede laten sterven.

En waarlijk als wij nagingen wat er al in gebeurd is, zouden wij heel wat op te noemen hebben, maar is dat overzigt misschien op dit oogenblik gepast in het moederland, wanneer deze de kolonien heeft bereikt, is het voor 1861 reeds geruimen tijd op gang en die terugblik zou er letterlijk hors de saison zijn. Wij zullen dus niet aan de neiging toegeven, die onwillekeurig bij uw korrespondent moet opkomen, bij de gedachte dat deze brief de laatste van het jaar 1860 is. Wij bepalen ons dus maar weder bij de laatste veertien dagen.

Het groote nieuws uit die weken is de verwerping van het budget voor kolonien: de eerste maal na de invoering der grondwet van 1848. De verwerping van een budget is eene zeldzaamheid in de parlementaire geschiedenis, en hier vooral van belang, omdat de verwerping volstrekt niet was of kon zijn eene afkeuring van de begrooting-zelve, maar eene regtstreeksche verklaring, dat men de koloniale politiek van den heer Rochussen, bovenal zijne niet naleving der grondwettige bepaling omtrent de regeling der indische komptabiliteit, afkeurde. Intusschen, bij de behandeling der begrooting in het openbaar is dit niet een onderwerp van levendige en lange diskussie geweest. Er zijn ja, redevoeringen voor en tegen uitgesproken, maar ieder wist wat het einde wezen zou, de minister zoowel als de leden der kamer. Wel is waar had men twee dagen te voren de begrooting aangenomen van het departement van finantien met eene meerderheid van 42 tegen 29 stemmen, en er bestond buiten de Kamer bij sommigen eenige verwachting, dat nu de president minister eene gedienstige meerderheid voor zijn budget had gevonden, die meerderheid ook welwillend genoeg zou zijn om den heer Rochussen in de gelegenheid te stellen aan het bewind te blijven. Maar de kamerzelve wist dat die uitslag niet kon worden te gemoet gezien, en al had de stemming plaats gehad den eersten dag, zonder diskussie, zij zou geene andere geweest zijn. Die diskussien werden geopend door den heer Mijer, die in een betoog trad van de voordeelige werking der tegenwoordige koloniale instellingen. Het was weder de bekende redenering. 't Is zoo profijtelijk wat wij nu hebben, raak er toch niet aan met uwe onvoorzigtige hand; wacht u toch voor overijling en dwaling.

De heer Thorbecke wees aan, hoe met alle hervormingen en alle verbeteringen gewacht en gedraald en getalmd werd. Hij sprak ook zijne afkeuring uit over de pensioenen, waarvan ik in mijn vorigen gewag maakte, voor diensten, die hadden bewezen kunnen worden. De Minister antwoordde breedvoerig ook op de bedenkingen, die bij de algemeene beraadslaging over de begrooting waren aangevoerd en de diskussie scheen te zullen eindigen, toen de heer Duymaer van Twist zijne denkbeelden over het kultuurstelsel ontwikkelde. In antwoord hierop las de Minister eene brochure voor, waarvan de lezing vier uren duurde en hoeveel ze ook bevatten moge tot verdediging van de stellingen des ministers ten opzigte van vrijen arbeid, zeer zeker op dit oogenblik gevraagd noch gewenscht werd. Maar die rede had deze merkwaardige eigenschap, dat de Minister weder blijken gaf de kamer te erkennen. Hij sprak weder van waarborgen en gemeen overleg — helaas te laat!

Het was de heer Thorbecke die dit aankondigde in eene korte rede, waarin hij zich de beantwoording had voorgesteld van de vraag: kan de Minister op de ondersteuning van dit deel der vertegenwoordiging rekenen? Neen, was zijn antwoord, gegrond op hetgeen tot hiertoe het gemeen overleg tusschen dezen minister en de kamer had voortgebragt. Hij zag in die rede des ministers, die nu weder van waarborgen en gemeen overleg sprak, een voorstel tot wapenstilstand, en de Minister erkende dit. Maar zijn aanbod kwam te laat: 41 leden stemden tegen de begrooting en 28 daarvoor, zoodat zij was verworpen.

Zonderling gewis, dat men het budget van kolonien verwerpt na de aanneming van dat van finantien, daar toch de heer van Hall de ziel van het kabinet is, niet alleen, maar ook de man, die den heer Rochussen in zijne koloniale politiek van den laatsten tijd het meest heeft gesterkt. Maar zoo de heer van Hall minister is gebleven, hij heeft het aan andere oorzaken te wijten dan aan de overtuiging der Kamer, dat zij hem steunen moest. Integendeel, zeer, zeer velen van hen, die vóór hoofdstuk IX B stemden, voegden er bepaaldelijk bij, dat zij het *niet* deden ten blijke dat zij den minister president ondersteunden, maar om allerlei andere redenen. Ieder had eene rede klaar, maar wij meenen te mogen betwijfelen of wel ieder even opregt was. De groote zaak is deze: als de heer van Hall aftreedt, treedt er een ander op, en hoe zal het dan zijn met onze spoorwegen?

Anderen hadden wederom andere lokale belangen, waarom zij de voortduring van dit kabinet verlangden. Zeker is het althans, dat de stemming over hoofdstuk IX niet de zuivere uitdrukking is van de meening der volksvertegenwoordiging. Dit is treurig inderdaad; de Tweede Kamer heeft zich daardoor de aanspraak ontnomen, dat zij een onpartijdig onbevangen kollegie van onafhankelijke mannen was: zij heeft getoond versleten te zijn. En wanneer de vertegenwoordiging des volks gedemoraliseerd toont te zijn, wat heeft zij dan regt te eischen van het volk-zelf?

Niet om het al of niet minister blijven van den heer van Hall, maar om de eer der Tweede Kamer is die aanneming van hoofdstuk IX B, eene betreurenswaardige gebeurtenis; na zulk eene reeks van oordeelvellingen door de voorstanders der verschillende rigtingen in de Kamer geuit, is de goedkeuring van de begrooting des Ministers, met wien het niemand eens is, eene voorbode van nog grooter rampen; na zulk eene inkonsequentie, is men tegen geene andere meer gewaarborgd.

Maar de Minister van Finantien heeft getriomfeerd, zijne begrooting is aangenomen, en hij kan zijne portefeuille behouden. Een oogenblik liep het gerucht, dat de minister president, na den val van zijn ambtgenoot, met dezen zijn ontslag zou indienen; toen vernam men dat de Kamer, ten gevolge van haar tegenstand en haar verklaarde antipathie tegen den premier zou worden ontbonden, maar dat die minister-zelf zich tegen dat plan verzette; toen hebben de geruchten opgehouden, en de zekerheid is gekomen: de minister Rochussen is afgetreden; de heer van Hall blijft aan en de Kamer wordt niet ontbonden. Nu zou ook die ontbinding slechts kunnen geleid hebben tot de zamenstelling van eene Kamer, die grootendeels uit de tegenwoordige leden bestond; zij die er uitvielen zouden waarschijnlijk grootendeels zijn de éphémère vrienden van den heer van Hall.

Ephémère, zeg ik, want de ondersteuning, die de heer van Hall genoot, was niet de ondersteuning van zijne beginselen, maar de bevordering van lokale belangen, met het bestaan van deze, houdt ook de ondersteuning op. Slechts één voorstander van den heer van Hall trad op: de heer van Foreest, die eene lofrede op den president-minister en zijne beginselloosheid hield, eene lofrede, zóó geoutreerd, dat men haar, inden men niet beter wist, voor eene satire zou houden. De heer van Hall was, volgens hem, de staatsman bij uitnemendheid, de eenige die boven de partijen kon staan, omdat hij nooit tot eene partij had behoord, en beurtelings deze en gene ondersteunde, enz. Waarlijk die redevoering is de zonderlingste, die sedert de laatste redevoering van den heer van Foreest in de Kamer werd uitgesproken. Tot belooning van zulk eene redevoering verdiende de geachte afgevaardigde uit Alkmaar zitting naast den heer van Hall, ter vervanging van den heer Rochussen.

Diens opvolger is nog niet benoemd, althans zijn naam is nog niet bekend; men blijft dezelfde personen die ik in mijn vorigen opgaf, met die betrekking doodverwen. Men wil intusschen dat het interim zal worden waargenomen door — den heer van Hall.

(*Slot volgt.*)

Rotterdam, 23 December. Sedert den 17den is onze bodem met sneeuw bedekt, ook heeft de vorst zich doen gevoelen, doch slechts in geringen graad. In de prijzen der levensmiddelen is in de laatste 14 dagen weinig verandering op te merken.

— Z. M. heeft *eervol ontslag verleend*, op verzoek: aan den O. I. ambtenaar *L. H. van der Ven*, laatstelijk kontroleur der 1ste kl. bij de landelijke inkomsten en kultures op Java, thans hier te lande aanwezig, onder toekenning van pensioen; aan den offic. van admin. 3de kl. *C. J. Umbgrove* en den scheepsklerk *W. J. L. C. Buys*, beiden in Oost-Indie dienende: – *overgeplaatst* den 2den luit. *J. Lauer*, van het 2de reg. inf., in zijn rang en anc., bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indie.

— Ingevolge Z. M. besluit wordt het te Hellevoetsluis liggende schroefstoomschip *de Berkel* met den 1sten Januarij 1861 in dienst gesteld, met bestemming naar Oost-Indie, en het bevel over dat stoomschip opgedragen aan den luit. ter zee der 1ste kl. P. van der Velde-Erdbrink.

Voorts worden met gezegden datum op voornoemden bodem alsmede geplaatst:

de luitenants ter zee 2de kl. H. A. E. Frucht; jhr. C. H. O. van Heemskerk van Beest; C. A. Le Bron de Vexela; officier van gez. 2de kl. N. C. Slegt; adjunkt-adm. F. W. L. A. Hirschmann.

— Ingevolge Zr. Ms. besluit wordt het te Hellevoetsluis liggende schroefstoomschip der 4de klasse *de Vecht* met den 16den Januarij aanstaande in dienst gesteld, met bestemming naar Oost-Indie, en het bevel over dat stoomschip opgedragen aan den luitenant ter zee 1ste klasse H. A. Modderman.

Met voornoemden datum worden almede op dien bodem geplaatst: de luitenants ter zee 2de klasse W. J. L. de Kanter, C. L. van Woelderen en A. J. Dumont; officier van gezondheid 3de klasse P. J. Feltkamp; scheepsklerk J. Beijer.

— Den 14den dezer werd op eene plegtige wijze in bijzijn van officieren, mariniers en matrozen de op de Dajakkers heroverde dertigponder (afkomstig van het stoomschip *Onrust*), op de excercitie-batterij aan 's rijks werf te Amsterdam geplaatst.

— De Overland post, loopende tot 29 October, is den 13den December hier te lande aangekomen.

— Men meldt uit Harderwijk dd. 14 Dec.: Naar men met zekerheid verneemt, zullen dit jaar geene detachementen meer naar de Indiën vertrekken; zoodat het detachement van den 18den Nov. het laatste zal zijn geweest.

— Men verneemt, dat van het overschot der bijeengebragte sommen voor het Tollensbeeld, een gedeelte bestemd is voor het te Amsterdam gevestigde Tollensfonds, waarvan het doel is het verleenen van bijstand aan behoeftige letterkundigen of hunne betrekkingen en dat het overige deel zal strekken tot eene bijdrage ter oprigting van een standbeeld voor Vondel. De kommissie voor het standbeeld van Tollens is thans ontbonden.

Gepraaide schepen door het fregatschip *Burgemeester Hoffman:*

Op 13° 30′ Zuider Breedte 100° Ooster Lengte, het Nederlandsch Barkschip *Louise Kroonprinses van Zweden* sturende om de Zuidwest.
Op 9° 10′ ZB en 101° 30′ O. L. het Fransche Barkschip *Bangkok* sturende om de Zuidwest.

Aangekomen schepen te *Batavia*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Februarij	7	Nederlandsch	bark	Albrecht Beijling	G. L. Muller	Rotterdam	22 Oct.	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	—	"	schip	Nieuw Holland	L. Tuk	Amsterdam	30 "	B. Kopersmit & Co.
"	—	"	"	Prins Maurits	J. Bart	"	29 "	"
"	—	"	"	Henriette Maria	P. Tjebbes	"	29 "	"
"	—	"	bark	Admiraal Piet Hein	L. Hazewinkel	"	1 Nov.	J. Cezard & Co.
"	—	"	schip	Burgemeester Hoffman	T. de Wit	d'Elmina	29 Oct.	van Ommeren, Rueb & Co.
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	G. A. Neije	Singapore	3 Febr.	W. Cores de Vries.
"	—	H B M	"	Terooz	komdt J. Tronson	Manila	29 Jan.	
"	—	Ned. Indisch	bark	Johanna	A. Tholen	Grissee	21 "	P. Landberg & Zoon
"	—	"	brik	Hiapsoen	B. P. de Jong	China	30 "	Gezagvoerder.
"	—	Hamburg	bark	George en Henry	J. Peters	Londen	8 Nov.	The Borneo C. Limited.
"	8	Ned. Indisch	brik	Zwaluw	P. P. Blom	Nagasaki	16 Jan.	Haager & Schuurman.
"	—	"	schoener	Banda Balgair	Sech Daheme	Banka		Buijs, Jacobsen & Co.
"	—	"	schip	Padang Paudjang	P. Snijder	Padang		Lim Hoa.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Februarij	7	Nederlandsch	schip	Honingbij	J. van der Valk	Pasoeroean
"	—		bark	Jan van Schaffelaar	L. G. Verbeek	Cher. en Indramaijoe
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Menado	A. Couteron	Sam. Soer. en de Molukken
"	—	"	brik	Schiller	E. Saltzkorn	China
"	8	"	stooms.	Makasser	W. A. J. Kuller	Wester afd. van Borneo
"	—	"	brik	Fathool Main	Said Asegaf	Samarang
"	9	Engelsch	schoener	Harriet	W. Black	Cocos Eilanden

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Sperwer*	C. H. Schreuder		Haager & Schuurman.
"	"	Maarten van Rossem*	P. F. Rijken	Cheribon, Tagal en Pecalongan	"
"	"	Dorothea Henriette	Smit	Nederland via Tjilatjap	C. Bahre & G. Kinder.
"	"	Willem Hendrik*	H. Beckering		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Johanna Maria	Wilhelmie	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
"	schip	Burgemeester Hoffman*	T. de Wit		"
"	"	Johannes Lodewijk	H. van der Waal	Samarang en Soerabaija	J. Cezard & Co.
"	bark	Adm. Piet Hein	L. Hazewinkel	Soerabaija	"
"	schip	Triton	H. G. T. Adriaans	Soerabaija	Beijnst & Visju.
"	bark	Zephir	N. J. de Vries	Soerabaija	"
"	"	Albrecht Beijling	G. L. Muller		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	schip	Nieuw Holland	L. Tuk	Samarang	B. Kopersmit & Co.
"	"	Henriette Maria	P. Tjebbes		"
"	"	Prins Maurits	J. Bart		"
Ned. Indisch	"	Maria Henriette*	J. Winter	Samarang	"
"	brik	Jeannette Maria*	A. Kuipers		P. Landberg & Zoon.
"	bark	Atiat Bachman*	Sech Maskatie	Samarang	Buijs, Jacobsen & Co.
"	schoener	Banda Balgair*	Sech Daheman		"
"	bark	Johanna*	A. Tholen		P. Landberg & Zoon.
Fransch	schip	Louis Cezard*	Thomas		J. Cezard & Co.
Zweedsch	bark	G. B. Carr*	John v. Windrufva		"
Amerikaansch	"	Windward*	H. P. Hamlim	Soerabaija	Dümmler & Co.
Oldenburg	"	Gottorp*	R. Bergfeldt		E. Moormann & Co.
Hamburg	brik	Christian*	Binder		C. Bahre & G. Kinder.
"	bark	George en Henry*	J. Peters	Soerabaija	The Borneo C. Limited.
Noorw.	"	Norma*	Norman	Europa	Busing, Schröder & Co.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven. 9 Dec. Beaver, Uttley, New-York.
10 Bantam, v. d. Bolek, Batavia.
11 Prinses Amalia, van Rijn, dito.
als bijlegger n. Amsterdam.
15 Kinderdijk, Zwanenburg, dito.
20 St. Jan, Lommerse, dito.
Gerardus Jacobus, Kilian, Soerabaija.
Texel 12 Dec. Argo, Scherpbier, Buenos-Ayres.
13 Staatsraad van Ewijck, de Winter, Batavia.
Bar. Palland van Rozendael, Hoogenstraten, dito.
16 Philips van Marnix, Duinker, dito.
Nicot, Amesz, dito.
23 Chili, Grill, dito.
Vlissingen. 9 Dec. Hermina Smidt, Rio-Janeiro.
11 Ceres, Meuldijk, Buenos-Ayres.
Dollard, Koster, dito
20 Regina Maria, Wagner, dito.

Vertrokken.

Brouwershaven. 11 Dec. Cortgene, Dunlop, Batavia.
Boni, Möller, Singapore.
12 Jason, van Bueren, Batavia.
18 Cairo, Wooster, New-York.
22 Staatsraad van der Houven, Heijmeriks, Batavia.
Maastroom, Mellema, Soerabaija
Hellevoetsluis 9 Dec. Canton, Kettler, Batavia.
13 Karel August, Huizer, dito.
Minerva, van Ommeren, Boston.
19 Presto, Cremer, dito.
Texel. 10 Dec Johanna, Ouwehand, Padang.
Galilei, Kock, Soerabaija.
13 Gesina, de Jonge, Buenos-Ayres.
17 Jacoba Helena, Swart, Cardiff.
22 Soerabaija Packet, Olivier, Batavia.
Sagitta, Bakker, Buenos-Ayres.

Zeilklaar.

Brouwershaven. 24 Dec. Krimpenerwaard, van Heijningen, Batavia.
Robertus Hendrikus, Mulder, dito.
Delft, van Geelkerken, dito.
Cheribon, Coers, Soerabaija.
Alcor, van Oppen, dito.
Juno, Nicolai, Melbourne.
Hellevoetsluis. 24 Dec. Ternate, Cars Tz., Soerabaija.
Arnold Höninger, Hashagen, New-York.
Anna Catharina, Jansen, Buenos-Ayres.
Texel. 24 Dec. Van Galen, Brandligt, Batavia.
Friesland, Mispelblom Beijer, dito.
Doggersbank, Kerkhoven, dito.
Elise Henriette, Detering, dito.
Koning Willem III, Zeijlstra, dito.
Celebes, Reuvekamp Gille, Soerabaija.
Eensgezindheid, de Waal, dito.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Londen. 10 Dec. Wm. Simpson, Splatt, Batavia.
weder derwaarts in lading.
Ramsgate. 18 Dec. Mercator, v. d Woude, dito. (n. Schiedam).
Plymouth. 14 Dec. Sirene, Schroot, Rott. (n. Boston).
Falmouth. 9 Dec. Christiaan Louis, v. d. Brink, Java (n. Amst.)
19 Argus, Cordia, Montevideo.
Pembrey. 20 Dec. Waalstroom, Mellink, Amsterdam.
om voor Soerabaija te laden.
Hamburg. 10 Dec. Oscar I, Claze, Batavia.
Bremerhaven 21 Dec. Generaal Jacobi, Wieland, Batavia.
Elseneur. 18 Dec. Sydpolen, Gjertz, Stockholm (n. Bat.)
Gibraltar. 30 Nov. Arthur, Hoyt, Sumatra (n. Triest).
Elmina. 15 Oct. Burg. Hoffman, de Wit, Rotterdam.
vertrok 29 n. Batavia.
Tafelbaai. (K. de G. H.) 26 Oct. Willem Hendrik, Beckering, Amsterdam.

Vertrokken.

Londen. 14 Dec. Etha, Buschman, Batavia.
Liverpool 13 Dec. Macht. Barbara, Kat, Rio-Janeiro.
Glasgow. 15 Dec. City of Glasgow, Cunningham, Bat. en Soerabaija.
Shields. 14 Dec. Jacoba, Schaap, Batavia.
Corn. Hendrika, v. d. Meulen, dito.
Cuxhaven. 21 Dec. Monnikendam, Ernstman, Buenos-Ayres.
Bremerhaven. 8 Dec. Energie, Meijer, Batavia.
Cadix. 14 Dec. Louise, Autusch, Buenos-Ayres.

In Lading.

Londen. 22 Dec. Hermina Maria Elisabeth, Bonjer, Buenos-Ayres.
Vertrouwen, Tesuams, dito.
Shields. 14 Dec. Stad Zierikzee, Klein, Batavia.

Gepasseerd.

Dover. 11 Dec. Canton, Kettler, Rott. n. Batavia.
Singels. 4 Dec. Clio, Wijnmalen, Amst. n. Java.
14 Galilei, Koch, dito. n. dito.
16 Karel August, Huizer, Rott n. dito.
21 Pauline, Post, Java n Nederland.
Portsmouth. 13 Dec. Jason, van Bueren, Rott. n. Batavia.
Wight. 12 Dec. Cortgene, Dunlop, dito. n. dito.

Zeilklaar.

Bremerhaven. 20 Dec. Zeeploeg, Kramer, (v. Riga) de K. de G. Hoop.
na geëindigde reparatie.
Boston. 28 Nov. Hollander, Ward, Oost-Indie.
Philadelphia. 27 Nov. Noordhorn, van Leeuwen, Cork.

Scheepstijdingen.

Brouwershaven, 11 Dec. Het Nederl. fregatschip Prinses Amalia, kapt. van Rijn, van Batavia naar Amsterdam, is alhier met gekraakte fokkemast binnengeloopen.

Texel 17 Dec. Het Ned schip Philips van Marnix, kapt. Duinker, van Batavia alhier binnen, heeft op de hoogte van de Azorische Eilanden hevige NW. stormen doorgestaan, en men vreest dien ten gevolge voor eenige schade aan schip en lading

Ramsgate, 16 Dec. De Nederlandsche bark Mercator, kapt. van der Woude, van Java naar Schiedam, is hier heden zeer lek, met verlies van hoege riet en kluiverboom en meer andere schade ook aan de romp, binnengesleept, zijnde in de Noordzee in aanzeiling geweest met een onbekende bark.

Plymouth, 14 Dec. Het Nederlandsche schip Sirene, kapt Schroot, v. Rotterdam n Boston, is alhier met gekraakte groote mast binnengeloopen.

Falmouth. 9 Dec Het Nederl. schip Christiaan Louis, kapt. van der Brink, van Batavia naar Amsterdam, is alhier zwaar lek, met vijf voet water in het ruim binnengeloopen. Behalve deze schade heeft het schip zeilen en verschansing verloren en een gedeelte der lading over boord geworpen. Men is onmiddelijk met de algeheele ontlossing begonnen.

Aangekomen Passagiers.

Van Batavia: Per Kinderdijk, kapt. Zwanenburg: De twee jonge heeren Louten Slager en vier gepasporteerde militairen.
Per Philips van Marnix, kapt. Duinker: Twee jongejufvr. C. en M. Crone.
Per Nicot, kapt. Amesz: De heer J. W. F. S. Buchner.
Van Samarang: Per Prinses Amalia, kapt. van Rijn: De heer du Cloux kapt. ter zee, de heer Sloos, kapt. luit. t/z., de heer Anemaet en echtg.; de jonge jufvrouw Lammerding Burlage, benevens 2 gepasp. Militairen.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia: Per Robertus Hendrikus, kapt. Mulder: De heer W. Maschgaupt.
Naar Soerabaija: Per Cheribon, kapt. Coers: De heeren Börger, H. J. Tweehuijs en echtgenoot, mevr. F. C. Börger met drie dochters.

Schepen in lading.

Naar	TE AMSTERDAM.
Batavia	Metalen Kruis. — Zuurdeeg
„	Pegasus. — Mannoury
„ en Soerabaija	Nederland. — Hoekstra
Batav., Samar. en Soerabaija	Geertruida Maria. — Spiegelberg
„ „ „ „	Vice-Admiraal Gobius. — van Duijn
„ „ „ „	Dina. — Rademakers
Soerabaija (direct)	Capella. — Landweer
„ („)	Quatrebras. — Nieuwhuys
Samarang en Soerabaija	Christiaan Huijgens. — van Katwijk
„ (direct)	Koophandel. — Johan
Decima (na arrivement)	Jacob en Anna. — Petersen
Singapore	Constance, ex Cornelia. — Sipkes
Kaap de Goede Hoop	Provincie Drenthe. — Beckering
Melbourne en Sijdney	Ocean. — Herderschee
	TE ROTTERDAM.
Batavia (voor passagiers)	Arlequin. — H. Singer
„	Fortuna. — de Ligny
„ en Soerabaija	Hugo Grotius. — Bergman
„ en „	Comm. des Konings d. v. Heim. – v. Zanten
„ en „	Graaf Dirk III. — Rotgans
Samarang en Soerabaija	S. van Heel. — Dietz
„	Euterpe. — Kuipers
Soerabaija	Ternate. — Cars
„	Eersteling. — Zeeuw Bagchus
Kanagawan (Japan)	Gouverneur van Swieten. — v. d. Harst

Vrachten.

Van Nederland		naar	Batavia	*f* 35 à —	
„	„	„	Samarang	„ 40 „ 45	met 15%
„	„	„	Soerabaija	„ 45 „ 50	met 15%
„	„	„	Singapore	„ 50 „ 60	met 15%
„	„	„	Macasser	„ — „ —	met 15%
„	„	„	Padang	„ — „ —	met 15%
„	„	„	Hongkong	„ 60 „ 70	met 15%
„	„	„	Kaap de Goede Hoop	„ 50 „ —	met 15%
„	„	„	Japan	„ 80 „ —	
„	„	„	Batavia m. steenkolen	„ 40 „ 50	
„	„	„	Australia	£ 2 7/8 à £ 3	p. gem.
„	Engeland	„	Australia	„ 3 1/4 à „ 3 3/4	pr. reg ton
„	„	„	Singapore	„ 2 à „ 2 1/4	pr. reg ton
„	„	„	Java	„ 2 1/4 à „ 2 1/2	pr. reg ton
„	„	„	China	„ 3 à „ 3 1/4	pr. reg ton

Bevrachting Ned. Handel-Maatschappij.

Het schip Arlequin, Kapt. Singer, heeft het transport aangenomen van den stalen Kruisboot, in vorig nummer vermeld, voor *f* 8000 in eens.

Voor rekening van het Gouvernement wordt wederom eene groote hoeveelheid muntspeciën naar Oost-Indië verzonden.

Geveilde Schepen en Scheepsparten.

1860.			Gebouw Anno:	Gemeten Lasten.	Opbrengst.
		Te Rotterdam.			
18 Dec.	3/32	Macao. — J. Kroll	1848	202	*f* 1350 verk.
	5/50	Anna — J. H. Dabroek	1857	441	„ 6375 „
	1/30	Huydecoper. — Ninck Blok	1858	388	„ 1530 „
	1/20	„ „	„	„	„ 1550 „
	1/30	„ „	„	„	„ 1560 „
	1/30	„ „	„	„	„ 1080 „
	1/30	„ „	„	„	„ 1570 „

Uit de hand verkocht.

Het schip Koophandel, laatst gevoerd door Kapt. L. Crevecoeur, groot 282 lasten, gebouwd in 1849 en in September ll. te Rotterdam in veiling voor *f* 36000 opgehouden, is door de Heeren dos van Maanen & Comp. aldaar aangekocht en zal, na volbragte reparatie, gevoerd worden door Kapt. C. Johan.

243ste Staats-Loterij.

PRIJZEN VAN *f* 100 EN DAARBOVEN.

Vijfde Klasse.

1ste Lijst; No 16274. *fl* 1000; nos 5257 7023 en 19017, ieder *fl*. 400; nos 2489 5576 6289 10185 14614 15715 en 16230, ieder fl 200; nos. 97 1614 2210 3899 12136 13103 14310 18216 en 18486, ieder *f* 100.
2de Lijst; nos 1020 10513 en 16071, ieder *fl* 1000; nos. 2841 9251 en 14369, ieder *fl*. 400; nos 2435 en 9351, ieder *fl* 200; nos. 563 1690 1796 3701 7724 9972 en 15240, ieder fl 100.
3de Lijst: No. 5844, *fl* 2000; nos 10334 en 18605, ieder fl. 1000; nos. 11171 15547 en 15713, ieder *fl* 400; no 6107, *fl*. 200; nos. 976 1757 2771 13464 14217 en 16954, ieder *fl* 100.
4de Lijst. No 8026 *fl* 10,000; nos 267 7355 11905 en 14151 ieder *fl* 1000; nos 1910 3880 4855 5256 en 15823, ieder fl. 200; nos. 1209 2730 8022 8195 9207 9242 10960 12388 15951 17260 en 18710 ieder *fl* 100.

Handelsberigten.
TE AMSTERDAM EN ROTTERDAM.
VAN 9 TOT 24 DECEMBER 1860.

De berigten van Italie en de Kroonlanden van Oostenrijk houden voortdurend de gemoederen in spanning. Wel koestert men gunstige verwachtingen van den invloed der concessiën, waarvan in Oostenrijk sprake is, en van den afstand zijner regten op Venetie, waartoe men hoopt dat de keizer zich zal gedrongen gevoelen; doch algemeen geeft men nog geen vertrouwen in de verwezenlijking dier fraaije plannen, en sommigen zien zelfs daarin geen radicaal middel tot herstel van den vrede in Europa.

De oorzaak der te Londen plaats gehad hebbende geldcrisis is nu opgehelderd, als zijnde alleen toe te schrijven aan het gebrekkige muntstelsel in Frankrijk, alwaar nog altijd de gouden en zilveren standaard met eene wettelijke verhouding van 1 : 15 1/2 bestaat. De tusschen de Engelsche en Fransche banken getroffen maatregel of welligt meer nog het bekend worden van den waren oorsprong van het kwaad, heeft het vertrouwen aan de beurs te Londen weder hersteld, zoodat het gevaar der crisis, althans voor het tegenwoordige, is geweken. Het zal echter de vraag zijn in hoeverre Europa door de gemaakte schikking tegen de herhaling eener dergelijke crisis beveiligd is.

De laatste berigten van de Ver. Staten zijn nog niet zoo voldoende als men wel verwacht had: zijnde men aldaar de crisis nog niet te boven.

Het is dus niet te verwonderen dat onze Koloniale waren markt — vooral in het tegenwoordige saisoen, hetgeen zich gewoonlijk door gebrek aan handelsoperatien kenmerkt — thans uiterst weinig stof tot mededeelingen biedt

De handel bepaalde zich tot enkele afdoeningen van Rijst, Huiden, Java Tabak en Arak tot omstreeks vorige prijzen, met uitzondering van laatstgenoemde artikel, waarvoor zich eene levendige vraag vertoonde en klimmende prijzen werden besteed. In de noteringen der overige hoofdartikelen is niettegenstaande den beperkten omzet evenwel geen verandering te vermelden; de houders zijn gunstig gestemd en zien met vertrouwen het nieuwe jaar te gemoet

KOFFIJ Java Koffij onveranderd met weinig handel en onveranderde prijzen. De ordinarire en goed ordinaire soorten nog het meest gevraagd voor behoefte.

Uit de eerste hand werden afgedaan 8400 balen Padang per Vice—Amiraal Gobius, aan een huis tot 39 1/2 39 en 40 cs, en een paar kleine partijtjes Java Koffij, waarvan de prijzen niet regt bekend zijn.

Te Rotterdam werden 860 balen Pamanoekan afgedaan deels inferieur tot 37 cs. en deels goed smakend tot 38 1/2 cs.

SUIKER. Gedurenderde de laatse veertien dagen verkeerde het artikel in eene zeer gedrukte stemming en de markt is geheel als nominaal te beschouwen daar zich zelfs tot verlaagde prijzen op dit oogenblik geene koopers vertoonen. De flaauwe houding der Londen-markt, ten gevolge der ongunstige berigten van de Vereenigde Staten, alwaar zoowel politiek als commercieël de toestand, zeer gespannen schijnt te zijn, moet als de voorname oorzaak dezer lusteloosheid worden beschouwd De positie van het artikel zelf is niet ongunstig en zoude eerder tot eene vaste houding aanleiding geven, daar de voorraad overal zeer klein is, de consumtie voortdurend toeneemt en tegen de ruime oogsten in de meeste Koloniën eene mindere opbrengst der beetworteloogst overstaat.

Er zijn geene afdoeningen van eenig belang te vermelden; onder de hand werden te Amst. en daar eenige kleine partijtjes opgeruimd tot ongeveer *f* 1 1/2 beneden de waardeverhouding der Novemberveiling, en 316 Kranj. Samarang, zeem no 16, mooi stoom per Vijf Vrienden, tot *f* 88 3/4 voetstoots van boord.

RIJST In ongepeld hadden de volgende omzettingen plaats, als: te Amsterdam 261 bn blank Java ex Kandanghauer tot *f*. 8 1/8; 1438 bn. gewoon Java ex Wassenaar tot *f*. 7 3/4: 2005 bn. blank Java ex Cecilia tot *fl*. 8 3/8 en te Rotterdam 3342 bn. blank Java ex Brigitta Melchior tot *f* 8 3/8

In gepeld was de omzet uithoofde van het Jaargetijde met vaste prijzen niet belangrijk.

THEE Zonder noemenswaardigen handel, doch evenwel prijshoudend.

TABAK. Te Amsterdam werden bij inschrijving verkocht 397 Pakken Java DJU ex Kandanghauer tot om de 38 cs., en te Rotterdam werden de 370 Pn. Java Stoll ex Juno tot ca. 58 cs. verkocht.

Op 9 en 10 Jan. zullen te Amsterdam bij inschrijving aan de markt worden gebragt.

2862 Pakken Java Temaijang en FF
en 1907 „ „ VDS
alle ex Kandanghauer.

Te Rotterdam zijn tegen 11 Januarij in veiling aangeslagen.

1715 Pn.	Java TANL	436 Pn.	Java NTM
597 „	„ SvDP	165 „	„ GG,
379 „	„ FvdP	264 „	„ MGB
667 „	„ MK	87 „	„ SG
583 „	„ LC	59 „	„ VDZ

ex de Zwijger, Koning en Vaderland en Nicot.

Van Java Tabak werden aangevoerd, te Amsterdam en te Rotterdam 1052 Pn. Temaijang, 2852 do. Nicot en 600 do B[illegible] per Prinses Amalia; 1540 do. Havana, 262 do. onbekend, 750 do A&K, en 301 do. GP per Philips van Marnix; 518 do. Nicot, 629 do. VdM, 191 do PK, 257 do. Boudowoso, 781 do Tanl, 264 do. MGB. 142 do LC. 83 do MK en 181 do. NTM per Nicot; 965 do A & L per Hercules en 830 do. EB, 110 do. MTT en 88 do. GI per Johanna.

De voorraad bedraagt thans te Amsterdam. 18233 en te Rotterdam 6191 Pn. Java Tabak

HUIDEN. De in het vorig nummer opgenomen verkoop van 815 Buffelex, Kon. Ned. Yachtclub, heeft plaats gevonden tot 34 1/2 à 34 cs

Sedert werden bij inschrijving verkocht 715 O. I. Runder en 282 do. Buffel, ex Scotia, 2425 Padang Runder en 500 do. Buffel ex Vice-Admiraal Gobius, terwijl te Amsterdam uit de hand 487 do. Runder en 360 do. Buffel, ex Kandanghauer, koopers vonden, en te Rotterdam 4014 Sourab. Runder en 476 do. Buffel, ex Catharina Maria, benevens 910 O. I. Runder en 49 do. do. ex Duchess of Sutherland tot geheime prijzen en bij inschrijving 67 O. I. Huiden 48, ex Juno, tot 40 cs. verkocht werden.

Voor exportatie zijn Java Runder-Huiden in de prima ligtwigten goed begeerd. Transparante Buffel blijven gevraagd, terwijl mindere soorten mede iets beter te plaatsen waren.

DROOGERIJEN. Camphor zonder handel gebleven. — Cassia Fistula ca. 185 Pic vonden zeilende koopers tot genoteerde prijzen. — Cassia Lignea onveranderd. — Cocosolie blijft sterk gezocht. — Cubeben. Tot de teruggaande prijzen van 140 en 95 cs is moeijelijk meer te verkoopen De per Oscar I gearriveerde 233 balen vonden koopers. In veiling werden te Amsterdam 39 balen bn ex Kandanghauer van 80 tot 83 cs verkocht — Gum Dammar met vermeerderden aanvoer en gebrek aan koopers. — Gumelastiek blijft wijkende. De billijker aanbiedingen der verkoopers vinden geen bijval — Cassiaolie en Steranijs lager — Was Japansche. zonder afdoeningen. — Bindrotting vindt tot iets verlaagde prijzen steeds gereeden aftrek.

VERFWAREN. Indigo. Ten gevolge van het vergevorderde jaargetijde, was de handel alleen beperkt tot kleinigheden. De stemming blijft evenwel vast. Bij particulieren zijn dezer dagen weder met verschillende schepen ca 500 Kn. aangebragt, zoodat zich nu te Amsterdam en te Rotterdam een gezamenlijke voorraad van ca. 1000 Kn. bevindt. — Cochenille. Geheel onveranderd, Sapanhout. Weinig gevraagd. — Kadsanghout vindt bij kleine partijen aangevoerd zeer coulant koopers. — Kurkuma. Onveranderd. — Salpeter O. I. Met weinig handel.

SPECERIJEN Noten, Foelie en Nagelen blijven voortdurend zeer stil. Van Peper kwamen te Amsterdam op 21 Dec. 321 Bn. witte ex Vice Adm. Gobius en 113 Bn. zwarte ex Professor Suringar in veiling. Van de zwarte werd het gezonde van 24 1/2 à 24 3/4 en het B[illegible] van 23 1/4 tot 24 cs. verkocht De witte peper vond tot 39 à 40 cs koopers.

METALEN Sedert het vorig berigt hadden eenige afdoeningen plaats tot *f* 78 1/2, *f* 78 1/4 en *f* 78, waarvoor gezamentlijk ca. 2000 blokken werden afgedaan; de laatstgenoemde prijs zou nog wel te maken zijn. Van Billiton tin bedraagt de voorraad thans 6400 blokken

In de andere artikelen geene belangrijke omzettingen te vermelden.

ARAK. Te Rotterdam werden voor Amsterdam afgedaan: 300 Leggers ex Suzanna, waarschijnlijk 100 Leggers tot *f* 155 en 200 do. tot *f*. 160 — Zeilend werden aldaar nog verkocht 40 Leggers per Johann Lange en 78 do per Electra, tot onbekend gebleven prijzen. Verder werden nog afgedaan 100 Leggers, binnen per Philips van Marnix, vroeger reeds zeilend verkocht, mede tot geheimen prijs.

De stemming is vooruitgaande.

Handelsberigten.
AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,
VAN 6 TOT 7 FEBRUARIJ 1861.

Aanvoer.

Van Nederland via de Kaap de Goede Hoop per Ned. bark *Maarten van Rossem*, gez Rijken, agt Hauger en Schuurman.
100,000 steenen, *N H M*.
1000 keld. genever, 100 led leggers, *Agenten*.
50 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co*.
50 led leggers, *E Moormann en co*
120 kn. bier, *C. Bakre en G Kinder*.
95 vs. haring, 1 kt mosterd, 5 coll. manufact., 300 keld. genever, 375 hammen, 50 vs worst, 6 do vleesch, 50 do spek, 36 coll wijn, 3 kn. blokken, 17 do glaswerk, 6 do. koopmanschappen, *Gezagvoerder*.

Van Padang en Bencoelen per N. I. stoomsch *Makasser*, gez. Kuller, agt. W. Cores de Vries.
12 kn. wijn, *Order*.
1 kt. diversen, *Said Osmar Hindoean*.
100 pic. cassia, 15 do. dammer, 90 do. foelie, 4 do. gomelastiek, 10 do. tabak, *Lim Hoa*
25 pic gomelastiek, 4 do. kalk, 224 do. zw. peper, *Paine, Stricker en co*.
134 kn koopmanschappen, *Moesaniep*.

Van Padang der N. I bark *Atiat Rachman*, gez. Sech Almaskatie.
62 kn. wijn, *L Platon en co*.
1 kt. gedr. katoen, 1686 pic. rijst, *Purvis en co*.
3 kn glaswerk, 2 do. zagen, 11 vs messen, 25 ps karren assen, 3 kn. glaswerk, 1 do scharen, 1 do pennemessen, *Metzendorff, Wilmans. Ruijs en co*.
125 pic. gomelastiek, *E. Moormann en co*.
2 bn drills, 18 do. ongebl. katoen, *Tolsen, Hunt en co*.
40 vs. spijkers, 210 pic. koffij, *Dümmler en co*.
5 kn. sarongs, *N H M*
190 pic rijst, 591 do rotting, *Said Hassan bin Alie*.
969 pic rotting, *Paine, Stricker en co*.
140 pic. benzoin, 30 do. rotting, *Lim Hoa*.
39 coll. filt, 4 kn hangstolpen, 1 do. renosterhoorns, *Abeelen, Dennison en co*.
35 pic. cassia, *Moh. Aijdiet*.

Van Calcutta per Sard. schip *Luciano Manara*, gez. Torre, agt. J. Cezard en co.
2500 zakk tarwe, *Nahapiet*.
1283 zakk tarwe, 150 do. salpeter, 16 bn saffloer, 125 kn. was, 1 kt. modewaren, 4 do. diversen, 435 coll. touwwerk, 211 zakk. poetjoek, 9 do zw. en 80 do comijnzaad, 36 kn. olie, zeep en snuif, 100 kn. castor olie, 50 do. zeep, 301 bn goenizakken, *J. Arathoon*.
36 coll. diversen, *Gasper en co*
10 coll. manufact., *Martin, Dyce en co*.

Uitvoer.

Naar Nederland via Pasoeroean per Ned. schip *Honigbij*, gez. v. d. Valk, agt. J. Cezard en co.
34 led. arak, 199 pic. suiker, *Agenten*.
131 pic. gomelastiek, 2700 do rijst, 770 ps. buffelhuiden, *G. Buijn en co*.
150 pic. rotting, *Maclaine, Watson en co*.

Voor Pasoeroean.
11 kn. meubelen, 1 do. schilderijen, 1 spiegels, 6 stoelen, *Cassalette en co*.
1 rijtuig, *Oudart, frères*.
1 biljard, *Agenten*.
4000 ps. sigaren, *Aan boord gebleven lading van Manila*.

AAN- EN UITVOER TE SOERABAIJA,
VAN 26 TOT 30 JANUARIJ 1861.

Uitvoer.

Naar Amsterdam per Ned. schip *Catharina*, gez. H. C. de Bos.
144 pic. rotting, 200.1 pic suiker, 1317 bn tabak, *P. Kervel en co*.
30 legg. arak, *Anemaet en co*.
540 st koe- en 160 st. buffelhuiden, 40 pic. kadranghout, *McLennan en co*.
3027,28 pic Suiker, *Major, Matzen en co*.
800 pic. tin, 187 pic. kopergeld, *N H M*.

Naar Nederland per Hamb schip *Penguin*, gez. Wesenberg.
63 pic rotting, 6700,53 pic suiker, *P Kervel en co*.

Naar Melbourne per Eng. schip *Lorenzo Sabine*, gez. Ths. Devine.
50 pic rotting, 850 pic. rijst, 682 93 pic suiker, 1105,07 pic. koffij, *P. Kervel en co*.

Naar Nederland per Ned. schip *Maria Christina*, gez. C. Voss.
117 pic. rotting, 27 pic. cubeben, 5000 pic suiker, *P Kervel en co*.

Naar Zweden per Ned schip *Eclipse*, gez. P. A. Prandt.
581,42 pic. suiker. *Fraser Eaton en co*.

Naar Amsterdam per Ned schip *Goede Vertrouwen*, gez Bruins.
4504 32 pic suiker *B. J. van Eck en co*.
2608 st koe en 392 buffelhuiden *Fraser, Eaton en co*.
236 88 pic rotting, 1071 53 pic rijst, 912 pic. tabak, P. *Kervel en co*.
1032 88 pic suiker, *Hill, Broekman en co*.
500 pic. tin, 100 pic. oudkopergeld *N. H. M*.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van den 6 tot den 8 Februarij 1861.

Met H. B. M. stoomschip Ferooz, kommandant J. Tronson, Z. E. Lord Elgin en gevolg van Manila.

Met het Ned. schip Prins Mauritz, kapt. J Bart, de kapt. der Infr. Peereboom, Echtg. en een kind, 2 Luits. der Infr. Miltenberg en Beekhuis 2 Luits der Art Gudde, Belzards en J Koper, Offi v G 3 kl Couwenburg, Oosterloh en Hartsteen en 100 onder Offi en manschappen, de stuurmans leerlingen J. H. Lok. en F. Senin en Mejufvr W en P. L. van Olden van Rotterdam

Met de Ned. bark Johannes Lodewijk, kapt A. H. van der Waal, de Luit t/z 1 kl Bezems, de hh Steduer de Plantes en Echtg, Brinkman, Krusseman, Haulet, Mevr. Verburg en 5 Kinderen van Rotterdam.

Met de Ned bark Zephir, kapt N J. de Vries, de hh. Malherbe, Echtg. en een kind, Nojjan, Echtg en 4 kinderen, de Bruin, Euktaar, Dentz en Slieker, Mevr. de wed. Velsenk en drie dochters, Mevr. Hutchinson, 2 kinderen en eene bonne van Rotterdam.

Met het Ned schip Nieuw Holland, kapt L Tuk, de hh. H. de Bruin, Echtg en 5 Kinderen, Dixon, Echtg 3 kinderen, Stieltjes, Echtg. en 2 kinderen, van Panhuijs en Westerbaan Haarling van Amsterdam.

Met de Ned Albrecht Beijling, kapt. G. L. Muller, de heer C. M. E. Merens van Rotterdam.

Met de Ned bark Admiraal Piet Hein, kapt L Hazewinkel, de hh. A. M. Roeker, G van Alfen, Echtg. en 5 kinderen, J. Kievit, Echtg. en 4 kinderen van Amsterdam.

Met het Ned.-Ind stoomsch. Batavia, kapt. G. A. Neije, de hh. W. van Lennep, R. van Eibergen Santhagius, van der Broek, Hift en Echtg. Mejufvr. Simons en Collins en Z. M. troepen van Singapore via Riouw en Muntok.

Met de N. I. bark Johanna, Kapt. A. Tholen, mevr. de wed. Scott van Grissee.

Met het Ned. schip Burgemeester Hoffman, Kapt. T. D. de Wit, de Kapt. der Inf Heiliger, Echtg. en 2 kinderen, 1ste Luit. Schilbelhout en Echtg., 2de Luits. Boers en Schwartz, Offic van Gez I kl Lindgreen, 30 Eurp. militairen en 151 Afrikaansche Soldaten van George d'Elmina

Met het Ned. schip Henriette Maria, Kapt. P. Tjabbes, de hh. Jhr. Mr. van Beresteijn en Echtg., Bouwensch, mejufvr. de Ravallet en L. Kaufman van [illegible].

Met het N. I stoomsch Banda, Kapt. J. C. Bieringa, de Kapt. der Genie Deeleman, Echtg. en 3 kinderen, Majoor der Genie de Quay, Echtg. en 1 kind, Luit t/z 1 kl. W E. Klis, de hh Ottenhoff, C M van der Leeuw, J. de Keth, M H. Brandes met 1 jav. bediende, E D. Levijssohn Norman met 1 Jav. bediende, C. Visser, J. A. Vis, J. de Feijter, doctor der Twee Anthonij's mejufvr. C. Weimar, zijnde passagiers van het bij Anjer gestrande schip Twee Anthonij's, Kapt. van Rijn van Alkemade van Rotterdam

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van den 6 tot den 8 Januarij 1861.

Met het Ned. Ind stoomsch Menado, Kapt A. Coutteron, de Luit Kolonel Jalink en Echtg., Luit. t/z. Bezemer, Offic. v. Gez. Fuhri, Luit Rakarian de hh Noordziek E. van Roessler, H B. van Heekeren en Echtg T. C. A. Jeekel, Echtg. en 2 kinderen, H E. Gerards, Thesingh, J Alberda, Sauerbier, Echtg. en 2 kinderen, Overbeek, Kramer, J. C. Romswinckel, Mevr van Bennekom en 1 kind, Mejufvr. A. Remij en Z. M. troepen naar Samarang, Soerabaija en de Molukkos.

Met het Ned.-Ind. stoomsch Makasser, kapt. W. A. J. Kuller, de heer H. Von Gaffron en Echtg., de Offi. van gez. Deissner, de hh. van der Hucht, den Dekker en Z. M. troepen naar Billiton, Pontianak en Sinkawang.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.